

**TEXT LIGHT
WITHIN THE BOOK
ONLY**

DAMAGE BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200809

UNIVERSAL
LIBRARY

ಬಾಳ ಕನಸು

ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ

ಅ ಕ್ಷೋಬರ ಗೃಹ

ಮುದ್ರಕರು
ಶ್ರೀ. ಗೋ ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಸಾಧನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗರದಾರ
ಎಂ. ಎ. (ಲಂಡನ್)
ಧಾರವಾಡ

*

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಬರದವನವು

ಬೆಲೆ: ೧-೮-೦

ಮುಖ್ಯ ಮಾರಾಟಗಾರರು
ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ
ಗಾಂಧಿ ಚೌಕ, ಧಾರವಾಡ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಅಣ್ಣಾ !

ನೀನು ಅಂದು ಬರೆದ ಕವನಗಳು ಇಂದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವ ವೆಂದು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಬಡತನದ ಬವಣೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ನಿನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಮುಗುಳು ಕಮರದಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ತಾಯ್ನು ಡಿಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ, ನೀನು ಪಟ್ಟ ಅನಂತ ಶ್ರಮಗಳ ಫಲವಿದು ಈ ಫಲವು ನಿನ್ನ ನಾಡಿನ ಸೇವೆ ಆ ಸೇವೆಯೇ ನಿನ್ನ ಭವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಲೆಂದು ಅತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಆಧುನಿಕ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗಿನ ನನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಕವಿಯು ಕನಸುಣೆ. ಅವನುಂಡ ಕನಸುಗಳೇ ಇಂದು ಜೀವನದ ವಿದ್ರೂಪತೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕನಸು ಕಟ್ಟುವ ಹೃದಯ ಮಾತ್ರ ಚಿನ್ನದಂತಿರಬೇಕು. ಅಂದರೇನೆ, ಆ ಹೊಂಗನಸುಗಳು ಅದರ್ಶಗಳ ಆಭಾಸವಾಗದೆ, ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಅಭಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಈ ಅಮೃತಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಲವಾದ ಸಾಧನೆ ಅಗತ್ಯ. ಜೀವನವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಾಗ್ಗೆ ಹೊರಡುವ ಹಾಲಾಹಲವನ್ನುಂಡು, ಅಮೃತವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಲೋಕಾನುಭವದ ಬೆಳೆ, ವಾತಾವರಣದ ಕೂಸು, ಅಭ್ಯಾಸದ ಫಲ. ಈ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದ ಕವಿಯು ಕನಸು ತನ್ನ ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅರ್ಹ. ಆತ್ಮಾನಂದ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯಕಾರಿ)

ಇಂದಿನ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಅಭಾವವಿದೆ. ಜೀವನದ ವಿಶಾಲತೆ, ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನರಿಯದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಹೃದಯವನ್ನರಿಯದೆ, ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಟ, ಮತ್ತು ಹೆಮ್ಮೆಗಳ ಶಬ್ದಜಾಲಗಳೆಷ್ಟೋ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಭಾವ-ಸಂಪತ್ತು

ಕೂಗಿದೆ ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರತಿಭೆಯಿತ್ತು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಟಿಲ ಜೀವನದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಕವಿಗೆ ಅವಶ್ಯ. ಇಂದಿನ ಕವಿಯು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನದ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆದಿದೆ; ಹೃದಯ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಶರಣಾಗಿದೆ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸದೋಷವಾಗಿದೆ ಕಾವ್ಯವು ಹೃದಯದ ರಸಗಂಗೆ ಅದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದಷ್ಟು, ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಅನಂದವು, ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಅಶೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಚಿಗುರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಭಾಸದ ಬಲವಿಲ್ಲದ ಗೀತೆಗಳು ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತಿನ ಅಭಾವದಿಂದ ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಪಾಮರನಿಗಾಗಿ ಬರೆದ ಅವನ ಗೀತೆಗಳು, ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಮೂಲಮಲ್ಲಿಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾವಗಳು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಾಗ, ಅವನ ಹಾಡಿನ ಫಲವೇನು? ಹೊಸ ನಾಡು ಹುಟ್ಟುವಾಗ, ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರಿವೂ ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಆ ಅರಿವು ಕಾವ್ಯ-ಶಕ್ತಿಯ ಅನಂದದ ಕಳೆ. ಅದನ್ನು ಪಡೆಯದ ಜನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಭಾಸವಲ್ಲವೇ? ಈ ಮಾತು ಬರೆಯುವಾಗ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ, ವಧಕದ ನೆನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಶೀಲವು, ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ಕಾವ್ಯವು, ಮತ್ತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕೌತುಕಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನೀಯುವುದೋ ಎಂಬ ಭಯಮಾತ್ರವಿದೆ. ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಂತೆ ಅರಳಲಿ!

ಇಂದಿನ ರಸಿಕ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾರ್ದವತೆ, ಕೂಸಿನ ಸರಳತೆ ಅವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಅಂದರೆ ಆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಅಮೃತ ರಸವು ಇಳಿಯುವುದು. ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಓದುಗರು ನಾಡಿನ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನೂತನ ಜೀವನದ ವ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗುವರು ಅಂತಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಹಾರೈಸುವೆ.

(ನನ್ನ ಅನುಭವದ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತೂಗಿ ನೋಡಿದೆ 'ಅನತಾರವು' ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯತೆಯ ಹಿರಿಬಲದಿಂದ ಹೂಸ ಜೀವನದ ಅನತಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದೆ) ಅಂದಿನ ನಿನ್ನ ಗರ್ಜನೆ, ಇಂದು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ತೋರಹತ್ತಿದೆ ('ಗಿರಿಯ ವೆಂಕಟ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಮರುಕ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠರನ್ನು ಎಚ್ಚರ ಗೊಳಿಸುವಂತಿದೆ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಧರ್ಮಗಳ ಕೊಳೆಯನ್ನು, ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು, ಮತ್ತು ವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಸಡಿಲವಾಗದೆ, ಆ ಮೋವವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಬರಲೆಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕನಾದ ಕಾವ್ಯವಾಣಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಾದರನಿಗೊಳ್ಳಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೀನಿ)

ಹೆಚ್ಚುಗೇನು? ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳೆಂಬವರು ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಹಿಡಿದಾಗ್ಗೆ, ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿತ್ತು. ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಬರೆಯದೆ, ನೀನು ನುಡಿಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬರೆದೆ. ಇಂದು ಆ ಸೇವೆಯೇ ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲಿ !

ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ

ಶಂಕರ

ಅರಿಕೆ

ಕಳೆದ ಹತ್ತು-ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆಯ್ದು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯರಸಿಕರ ಉದಾರ ಹೃದಯದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕವನಗಳು ಕೂಡ ಬೇಗನೇ ಬೆಳಕು ಕಾಣಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಕೇವಲ ರಸಿಕ ಹೃದಯವಷ್ಟೇ ಸಾಲದು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೃದಯದ ಉದಾರ ಭಾವವೂ ಹಿಗ್ಗಬೇಕೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳದಿರಲಾರೆ.

ನನ್ನ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹವೊಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ನನ್ನ ಬಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಆಗಾಗ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಹೊಣೆಹೊರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಯೋಗ್ಯಕಾಲ ಬರುವವರೆಗೆ ತಡೆಯುವದೇ ಲೇಸೆಂದು 'ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ'ದ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಿದೆ. ದೈವಾಯತ್ತವಾಗಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ನನಗೊಂದು ಸಹಾಯ ದೊರಕಿತು ಆ ಸಹಾಯರೆ ಫಲ ಈ 'ಬಾಳಕನಸು.'

ಕೌಜಲಗಿಯ ದೇಸಾಯಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸರದಾರ ಬಿ. ಜಿ. ದೇಸಾಯಿಯವರು ಯೋಗ್ಯವಾದ ನೆರವನ್ನೀಯದಿದ್ದರೆ 'ಬಾಳಕನಸು' ಇನ್ನೂ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಡುಗೈ ದೊರೆಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಈ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯೆ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನಿತ್ತ ಕವಿಭೂಷಣ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರನ್ನು

ನೆನೆಯದಿರಲಾರೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯು ಅನೇಕ ಕವನಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಆ ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಪಾದಕ ಮಹಾಶಯರಿಗೆಲ್ಲ ಈ ಮೂಲಕ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಕಟನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಗೆಳೆಯ ನೆಗಳೂರ ರಂಗನಾಥರಿಗೆ ಉಪಕೃತನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಬಹುದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದರೂ ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬಹಳ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ

ಸಾಧನಕೇರಿಯ ಕಾವ್ಯಮಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಕವನಗಳು ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ ಗೆಳೆಯ ನಾಡಿಗೇರ ರಘುನಾಥರಾಯರು ಸಾಧನಕೇರಿಯ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ರೇಖಾ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಅರ್ಕಸಾಲಿಯವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ 'ಸಾಧನಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ' ದ ಒಡೆಯರಾದ ಗೆಳೆಯ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರಿಗೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸೇವಾ-ಮಂದಿರ
ಗೋಕಾಕ
ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೭

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ

ಪರಿವಿಡಿ

೧	ಬಾಳ ಕನಸು
೨	ಕವಿತಾ ಮಾತೆಗೆ
೩	ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಗೆ
೪	ತಾಯ್ನಾಡು
೫	ಕಲೆಗೆ
೬	ಗಿರಿಯ ವೆಂಕಟಾ
೭	ಇರವಿನ ಮರವು
೮	ನೇದದ ನಾಲಿ
೯	ಬಡವಿ
೧೦	ದೋಣೆ
೧೧	ಅವತಾರ
೧೨	ಹರುಷದ ಹಾಡು
೧೩	ನಿಟ್ಟುಸಿರು
೧೪	ಸಹೋದರಿ
೧೫	ಏಕೆ
೧೬	ಬಾಯತೆರ ಬೊಮ್ಮಿತಾಯಿ
೧೭	ಪಸುಳಿ
೧೮	ನರಕ
೧೯	ತೊದಲ್ಲುಡಿ
೨೦	ಹೊಸನಾತ
೨೧	ಗಾಂಧೀಜಿ
೨೨	ಪುಣ್ಯಸ್ಥರಣೆ
೨೩	ತಳಮಳ
೨೪	ಕೂಸಿನ ಮಾತು
೨೫	ಬೆಂದೊಡಲ ಬಿಸಿರುಸಿರು
೨೬	ಗೆಳೆಯಾ
೨೭	ಜಗಂ ರ್ಭುಳ್ಳು
೨೮	ಬಡವನ ಬೇಡಿಕೆ
೨೯	ಚೆನ್ನಿ
೩೦	ಗೋಳು
೩೧	ನವಭಾರತವರುಣೋದಯ
೩೨	ಹಗಾಣೆ ೧೯೫೫

ಪುಟ

೧
೪
೬
೮
೧೦
೧೧
೧೬
೧೭
೨೦
೨೩
೨೪
೨೯
೩೦
೩೨
೩೯
೪೦
೪೨
೪೪
೪೭
೪೮
೫೦
೫೨
೫೩
೫೬
೫೮
೬೦
೬೧
೬೪
೬೬
೭೪
೭೭
೮೨

ಬಾಳೆ ಕನಸು

೧

ಅಂದು ಮನದ ರಂಗದಲ್ಲಿ
ಬಾಳೆ ಕನಸು ಮೂಡಿತು.
ಇಂದು ಭಾವ ಬಂಧದಲ್ಲಿ
ಜೀವ ಬೆರೆತು ಸಂತಿತು

೨

ಎಳೆಯತನದ ಬಾಳಿನೆಳೆಯು
ಜೀವದುಸಿರ ಜೇಡಿತು
ಬಳೆನ ಬದುಕಿನೆದೆಯ ಸುಳಿಯು
ದಾರಿ ಯಾವುದೆಂದಿತು ?

೩

ಬಾಳಿನೆದೆಯ ನಾಡಿಯನ್ನು
ಭಾವದಲೆಯು ಮಿಡಿಯಿತು
ತಾಳಗೆಟ್ಟ ಹೃದಯವನ್ನು
ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಿತು

೪

ಜೀವ ಭಾವರಾಗದಲ್ಲಿ
ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಸೂಸಿತು.
ಸಾವು ನೋವಿನಾಟದಲ್ಲಿ
ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದಿತು

ಬಾಳ ಕನಸು

೫

ವಿಧಿಯು ಕೈಯ ಸವರಿದಲ್ಲಿ
ಬಾಳು ಬಾಡಿ ಹೋಗಲು
ವಿಧಿಯು ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಹೆಣ್ಣು ಬಾಳು ಸೋಲಲು

೬

ಹೀನದೀನರೆದೆಯ ಪಾಡು
ಗೋಳಿನುಸಿರ ಸೂಸಲು
ತಾಣಗೆಟ್ಟ ಜನದ ಬಾಳು
ತಣ್ಣಗಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು

೭

ದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ದೈತ್ಯ ನಾಡನಾಳಲು
ಕಾವನೆಂಬ ಕವಚದಲ್ಲಿ
ನಾಡಶಕ್ತಿ ಹೀರಲು

೮

ಬಾಳ ಕನಸು ಕಂಡಿತಂದು
ಭಾವ ರಾಗದುಂಬಲು
ಬಾಳು ಕನಸ ಕಟ್ಟಿತಂದು
ಭಾವ ರಾಣಿಗೆನ್ನಲು

೯

ಎಳೆಯತನದ ಬಾಳ ಹೊಳೆಯು
ದಾರಿ ಕಾಣದೆಲ್ಲಿಗೋ!
ಎಳುಬೀಳುತ್ತೇರುತಿರಲು
ಭಾವ ರಾಣಿ ಬಂದಳೋ!

೧೦

ಭಾವ ರಾಣಿ ಬಂದರಂದು
 ಕವನ ಮೈಯ ತಾಳದೆ ?
 ಕವನ ಮೈಯ ಗೂಡಿದಂದು
 ಜೀವದುಸಿರು ಸೂಸದೆ ?

೧೧

ಜೀವದುಸಿರೆ ಕವನದುಸಿರು
 ಭಾವ ಬಂಧದಲ್ಲಿಯೆ
 ಕವನದುಸಿರೆ ನೊಡೆಯ ಕುಸುರು
 ನೋತ ಜೀವಕಿಲ್ಲಿಯೆ

೧೨

ಜೀವ ನೋತು ನಿಲ್ಲಬಹುದೆ
 ಕವನ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲು ?
 ಸಾವು ಬಾಳ ಗೆಲ್ಲಬಹುದೆ
 ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಗೈಯಲು ?

ಕವಿತಾ ಮಾತೆಗೆ

೧

ಆವ ದನಿಯಲಿ ಕೂಗಿ ಕರೆಯಲಿ
ನಿನ್ನ ಕವಿತಾದೇವಿಯೆ ?
ಭಾವ ಬಸದಲಿ ನೆಟ್ಟ ಬೀಜವು
ಮೊಳೆತು ನಿಂತಿದೆ ತಾಯಿಯೆ;
ಧಾವಿಸೆನ್ನಲು ದೂರ ನಿಲ್ಲುವೆ
ಬಕುತನೆಯನ್ನರಿಯಲು,
ಸಾವ ನೋವಿಗೆ ಜೀವ ರುಲ್ಲನೆ
ತಾಯಿ ನಿರ್ದಯಳೆನ್ನಲು;
ಕಂದನೆಂಬಾ ದಯೆಯೊಳು
ಬಂದು ಸಂತೆಯೆ ಬಗೆಯೊಳು
ಇಂದು ಕೈ ಬಿಡಲೆಂತು ಬದುಕುವೆ,
ಅಂದಗೇಡಿಯು ಬಾಳುವೆ ?

೨

ಕರೆವನೋರ್ವನು ನಲ್ಲ ಎನ್ನುತ
ಕೆಳದಿಯೆಂಬಾ ಬಗೆಯೊಳು,
ಕರೆಯಬಹುದೇ ನಿನ್ನ ನೀವರಿ
ಪ್ರಣಯವೆಂತೋ ನಿನ್ನೊಳು ?
ಎರೆಯ ತನದಲಿ ಮರೆಯಬೇಕೇ-
ನಮ್ಮ ! ನಿನ್ನಯ ಬಕುತರು
ಹರೆಯ ಹಕ್ಕಳಿಸಾಡಿ ಕೆಡುವರೆ
ಭಾವ ದೇವಿಯ ಮಕ್ಕಳು ?
‘ರನ್ನೆ’ ಎನ್ನುವನೊಬ್ಬನು
‘ಚೆನ್ನೆ’ ಬಾ, ಎಂದೊಬ್ಬನು
ನಿನ್ನ ಪರಿಪರಿ ಕರೆಯಬಲ್ಲರು
ಕವಿಗಳೆಂಬುವರೆಲ್ಲರು.

೩

ಕರೆಯಲಾರೆನು ಎಲ್ಲರಂದದಿ
 ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಬಿಂಬಿಸು;
 ಮೊರೆಯ ಕೇಳದೆ ಸಾಗಬೇಡಾ
 ಕಿರಿಯ ಮಗನನು ಚುಂಬಿಸು,
 ನಿನ್ನ ಚುಂಬನ ಭಾವದೊಂಬಿಸಿ
 ನವಿರನೆಬ್ಬಿಸಿದಾಗಲೂ
 ನಿನ್ನ ಗಾನವೆ, ನಿನ್ನ ತಾನವೆ
 ನವಿರು ನವರಿಗು ಸೂಸಲು
 ನಿನ್ನ ನೋರೆ ಹಾಲ್ಚಿಮ್ಮಲಿ
 ನನ್ನ ಹಸಿವೆಗೆ ಸಲ್ಲಲಿ
 ಓಡಿ ಬಾರಾ! ಹಸುಳ ಹಸಿದಿಹೆ,
 ಓಡಿ ಬಾರೆಂದೊರಲುವೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಗೆ

೧

ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿರಿ ಬನ್ನಿ ಕನ್ನಡನಾಡ ಚೆಲುವಿನ ಚೆನ್ನರೆ
 ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿರಿ ಬನ್ನಿ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯೊಲವಿನ ಮಕ್ಕಳೆ
 ನುಡಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಬನ್ನಿರಿ !
 ನಾಡಗುಡಿಗೈತನ್ನಿರಿ !
 ಹೊನ್ನ ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಬಾವುಟವೆತ್ತಿ ಮೆರೆಸುತ ಬನ್ನಿರಿ

೨

ನಾಡ ಗಡಿಯೊಳು ಗುಡಿಯ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕನ್ನಡತ್ವವ ಬೀರಿರಿ
 ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟವರೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳೆಂಬುದನರಿಯಿರಿ
 ವೀರರುದಿಸಿದ ನಾಡಿದು !
 ವೀರಿಯರ ತವರಾರಿದು !
 ತೋರ ಬನ್ನಿರಿ ನಿಮ್ಮ ವೀರವಸಿದು ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳು

೩

ಕಿರಿಯರೆನ್ನದೆ ಹಿರಿಯರೆನ್ನದೆ ಯುವಕರೆನ್ನದೆ ಬನ್ನಿರಿ
 ಹರಿದು ಹಂಚಿ ವಿಭಾಗವಾಗಿಹ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ನೆನೆಯಿರಿ
 ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ತೋರಿರಿ !
 ತಾಯಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಣಗಿರಿ !
 ಒಂದೆ ದನಿಯಲಿ ಕೂಗಿ ನಾಡಿನ ಬಲದ ನಾಡಿಯ ಮಿಡಿಯಿರಿ

೪

ನುಡಿಯ ದೇವಿಯ ಪೂಜೆಗೆಯ್ದರೆ ನಾಡದೇವಿಯು ಮೆಚ್ಚಳೆ ?
 ನುಡಿಯ ನಾಡಿನ ಜೀವವೆಂದರೆ ಬಲ್ಲ ಹಿರಿಯರು ಮೆಚ್ಚರೆ ?
 ನಾಡ ರಂಗಸ್ಥಳದಲಿ
 ನುಡಿಯ ರಾಣಿಯು ಬೆಳಗಲಿ
 ನುಡಿಯ ಬಕುತರು ನಾಡ ಸೇವಕರೆಲ್ಲ ಬನ್ನಿರಿ ಪೂಜೆಗೆ

೫

ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರು ಬನ್ನಿ ಲೇಖನ ಬರೆಯ ಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲರು
 ಬಾಳ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಪ ಕುಶಲ ನಾಟಕಕಾರರು
 ಬನ್ನಿ ವಾಗ್ಮಿಪ್ರವರರು !
 ಬನ್ನಿ ಭಾಷಾತಜ್ಞರು !
 ಬನ್ನಿ ಪೂಜೆಗೆ ತಾಯ ಸೇವೆಗೆ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು

೬

ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕಾವ್ಯ ಮಂಡವದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ಪೂಜೆಯು
 ಬಂದ ಕವಿಗಳ ಹಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಸೇವೆಯು
 ಸಗ್ಗದವರಿದ ನೋಡಲಿ
 ಕುಗ್ಗದೆದಿಗಳ ಕಾಣಲಿ
 ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಖ್ಯಾತಿ ಮುಗಿಲನು ಮುಟ್ಟಲಿ

೭

ಕಾವ್ಯ ಮಂಡವದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಹೊನ್ನ ತಳಿಗೆಯನೆತ್ತಲು
 ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಕಾವ್ಯಲಹರಿಗೆ ನುಡಿಗಳಿಂಚರದಂಬಲು
 ಮಾತು ಗೀತೆಗಳಾಗುವ
 ಖ್ಯಾತಿ ಕನ್ನಡಕೆಂಬುವ
 ಕಬ್ಬದಿನಿದನಿ ಕೇಳ ಬನ್ನಿರಿ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಬಕುರು

೮

ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿರಿ ಬನ್ನಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಚೆಲುವಿನ ಜಿಸ್ತರೆ
 ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿರಿ ಬನ್ನಿ ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯೊಲವಿನ ಮಕ್ಕಳೆ
 ನುಡಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಬನ್ನಿರಿ !
 ನಾಡಗುಡಿಗೈತನ್ನಿರಿ !
 ಹೊನ್ನ ಕನ್ನಡನಾಡ ಬಾವುಟನೆತ್ತಿ ಮೆರೆಸುತ ಬನ್ನಿರಿ

ತಾಯ್ನಾಡು

೧

ಹೆಮ್ಮೆ ಮೀರಿ ಮೆರೆದಳೊಮ್ಮೆ
ಬಿಮ್ಮ ತೋರಿ ಬಿಗಿದಳೊಮ್ಮೆ
ನಾಡನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಳೊಮ್ಮೆ
ಕನ್ನಡಮ್ಮನು;
ಬಿರುಸು ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಾಯ್ತು
ಸರಸ ನಾಡು ಮುರಿದು ಹೋಯ್ತು
ಮೆರೆದ ಹೆಮ್ಮೆ ಹಾರಿ ಹೋಯ್ತು
ಕನ್ನಡಮ್ಮನ !

೨

ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರಿಳಿಸಿ
ಕರಿಯ ನಾಡ ಕೀರ್ತಿಯುಳಿಸಿ
ಮರೆಗೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿಹರು
ಕನ್ನಡಣುಗರ;
ತಾಯಿ ನಾಡಿನರಿವದೆಗೆದು
ಬಾಯ ಮಾತಿನಿಂದ ನೆಗೆದು
ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯರಾದ
ಕನ್ನಡಣುಗರ.

೩

ಹೇಡಿ ಬಾಳನೆಳೆವ ನೀವು
ಮಡಿದು ಸಿಡಿಯಬಾರದೇಕೆ ?
ನಾಡಗುಡಿಯ ನೆಡದ ನೀವು
ಹೇಡಿ ಮಕ್ಕಳೆ !
ಹಿರಿಯರಶ್ರದ್ಧಾರೆಯಿಂತು
ಧರಣಿಯೊಡಲ ನೆನೆಸಿ ತಿಂದು
ಕರಳು ಕೆರಳೆ, ನುಡಿದಿರಿಂತು
ನೋಡಿ ಮಕ್ಕಳೆ !

೪

ಹಿರಿಯರಾತ್ಮಶಾಂತಿಗಾಗಿ
ಹರಿದ ನಾಡ ತಿರುಗಿ ಕಲೆಸಿ
ಹುರುಪಿನಿಂದ ಕೂಗಿರೊಮ್ಮೆ
ದೇವನರಿಯಲಿ,
ದೇವ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಾಗ-
ದಾವ ಶಕ್ತಿ ನಿಂತರೇನು?
ಕಾವ ಶಕ್ತಿ ಕವಚವಿರಲು
ಮುಕ್ತಿ ಸನಿಹವು

ಕಲೆಗೆ

೧

ತಿಳಿ ನಾಲ್ಕು ರೊಡೆಯನೇ ವಿಶ್ವ ಸೌಂದರ್ಯ ರುಚಿ
ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚುತ್ತಿಹನು
ಕಲೆಯ ಬಲ್ಲವನವನೇ ಹೊಸ ಹೊಸದ ಸೃಷ್ಟಿಯನು
ಬಗೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸುವನು.

೨

ಕಲ್ಪನೆಯ ರಸವುಣಿಸಿ ತಿಳಿವೊನಲ ನೀರ್ಕುಡಿಸಿ
ರಾಗಿಣಿಯ ರಾಗದಲ್ಲಿ
ಸಿಲ್ಪಿಗನ ಭಾವನಾಶ್ವವನೇರಿ ಸಿನ್ನೊಡನೆ
ಮಿರುಗುವನು ಗಗನದಲ್ಲಿ.

೩

ಜೀವನದ ಕಲಹದಲಿ ಬಾಳು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡ
ಕಾರಿರುಳ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ
ಭಾವನೆಯ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಸೊಬಗನು ತೋಡಿಸಿ
ಬಾಳು, ಬಲದಿಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ.

೪

ನಿನ್ನ ಜೀವನವೆನ್ನ ವೈಗೊಂಡ ಭಾಗ್ಯಸಿರಿ
ನನ್ನಿರವಿಗನಿಸುವಂತೆ
ಕನ್ನಡದ ರಸಿಕಂಗೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯು ನೀನೆ
ತನ್ನಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ.

೫

ಬಾಳು! ಬಾಳೆಲೆ ಕಲೆಯೆ! ನಾಡಹಂದರದಲ್ಲಿ
ಮಿರುಗುತಿರು ತಾರೆಯಂತೆ.
ಬೆಳೆಯುತಿರು ಬೆಳಗುತಿರು ನಾಡ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ
ಕರುನಾಡ ಕೂಸಿನಂತೆ.

ಗಿರಿಯ ವೆಂಕಟಾ !

೧

ಧರೆಯ ದೇವಪುರದ ಮಹಿಮೆ.-

ಯರಿದುಬಲ್ಲಿರಾ ?

ಕರುಣೆಯಾಂತ ದೇವನೊಲುಮೆ

ಯಸ್ಸು ಕಂಡಿರಾ ?

೨

ಗಿರಿಯನೇರಿ ನೋಡಿರೊಮ್ಮೆ

ದೇವ ಪ್ರತಿಮೆಯ

ಕರುಣೆಯ ಕಾಲಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ

ನಿಂತ ಮೂರ್ತಿಯ

೩

ಮೆಟ್ಟಿಲೇರುತೀರುತಂತೆ

ಕಂಟ ಕುರುಡರು

ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಡಿದು ಕೊಂಬ

ದೀನ ಬಧಿರರು.

೪

ಆರ್ತ ಸ್ವರದಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವ

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು

ಹಸಿನೆಯಿಂದಲೊಡಲ ಹೊಸೆವ

ಹಸಿದ ಮಕ್ಕಳು.

೫

ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಬ

ಅಂಗ ವಿಕಲರು

ಬೆಂದು ಬಳಲಿ ಗಂಟಲೊಣಗಿ

ಒರಲುತಿರುವರು.

೬

ಜಗದ ಕರುಣೆ ಕೂಡಿ ಬಂದ
ನಿಂದ ಮಡುವಿದು—
ಬಡವರೊಡಲ ನೀರು ಹರಿದು
ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವುದು.

೭

ದೀನವಾಣಿ ಗಿರಿಯನೆಲ್ಲ
ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವುದು
'ಅಯ್ಯೋ! ಹಸಿವು!' ಎಂಬ ನೊಲ್ಲೆ!
ಮಾರು ತರುವುದು.

೮

ಗಿರಿಯ ಹತ್ತಿ ಬನ್ನಿರೊಮ್ಮೆ
ಮಿಡಿದು ಕಂಬನಿ
ಕರುಣೆಯೊತ್ತಿ ಕಾಣಿರೊಮ್ಮೆ
ನೆರೆದ ಸಂದಣಿ.

೯

ಅಲ್ಲಿ ಹಸಿವು, ಇಲ್ಲಿ ತೇಗು
ಕೂಳಿನುಬ್ಬಸ
ತೆರೆದ ಒಡಲು ಕೊರೆಯುತ್ತಿರಲು
ಹೊನ್ನಿನ ಕೃಷ.

೧೦

ನೋಡಿದತ್ತ ಬೆಡಗು ರೂಪು—
ದಾಳಿ ಸಂತಿದೆ
ಬಡವರೊಡಲ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ
ಎರದಂತಿದೆ.

೧೧

ಹಣದ ಸರದ ಕಾಲುಗೆಜ್ಜೆ
 ವೋಸ ವಣ್ಣಿಗೆ
 ಗಿರಿಯ ಶಿಖರ ಅಟ್ಟಕಾಯ್ತೆ
 ಹೊನ್ನ ವಣ್ಣಿಗೆ

೧೨

ಪೂಜೆಯವರ ವೇದ ಘೋಷ
 ಹಣದ ನುಡಿ ತಕೆ
 ತಾಳ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುತಿಹವು
 ಗುಡಿಯ ಸನಿಹಕೆ

೧೩

ಹಣದ ಹೊಳೆಯು ನೋರೆಯುತ್ತೆ
 ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದೆ
 ಕಣಜದಲ್ಲಿ ತುಂಬಲೆಂದೆ
 ಮೊಸಲಾಗಿದೆ

೧೪

ದೇವನೆಡೆಗೆ ಕೂಳಕೂಟೆ
 ಮುದ್ರೆಯೊಡೆದಿದೆ.
 ಸಾವನೆಡೆಗೆ ಬೋನದೂಟೆ
 ಬೀಗ ಜಡಿದಿದೆ.

೧೫

ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೆಯ್ವರಾರು?
 ಪೂಜ್ಯರೆನ್ನಲೆ?
 ಪೂಜ್ಯ ಕೂಲದಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತ
 ಡಂಭರೆನ್ನಲೆ?

೧೬

ಮೋಸವೆಣ್ಣೆ ಗೊಲಿದು ನಿಂತ
ಭಂಡರೆನ್ನಲೆ ?
'ಗ ಡಿಯೊಳೆಲ್ಲಿ ದೋಷ' ಎಂಬ
ಪುಂಡರೆನ್ನಲೆ ?

೧೭

ಹುಸಿಯೆ ವೇದ, ಕಪಟವೆ ಮನು
ಸ್ತೂತಿಯು ಆಗಿದೆ
ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಬ್ರಹ್ಮ
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ.

೧೮

ದೇವ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ
ಜಿಂಕೆಬಿದ್ದಿದೆ
ತೆರೆದ ಒದಲ ಬಿರಿದಕಣ್ಣು
ಮೂಸ ಹಾಕಿದೆ

೧೯

ರಕ್ತಹೀನ ಕರುಳಸಾಲು
ಮಾಲೆಗಾಗಿದೆ.
ತೀರ್ಥ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ
ವರ್ಧನಿಂತಿದೆ.

೨೦

ಪೂಜೆಗೆಯ್ಯ ಕುದ್ರಿದನು
ಕಾಣಬಲ್ಲರೆ?
ಪುಟ್ಟ ವಸ್ತುವೆಂಬ ದೇವ
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿರೆ.

೨೧

ಗಿರಿಯ ತೊರೆದು ಹೊರಗೆ ಬುರೊ

ಗಿರಿಯ ನಾಯಕಾ !

ಬಡಸಹಸ್ರರೊಡಲು ನೋಡೊ

ಗಿರಿಯ ವೆಂಕಟಾ !

೨೨

ದೇವ ! ಸೆರೆಯ ಹರಿದು ಬುರೊ

ಕಲ್ಲು ಕವಚದಾ

ಸಾವರೆದೆಗೆ ತಣೆವ ಬೀರೊ

ನೀನೆ ಬಲ್ಲಿದಾ !

ಇರವಿನ ಮರೆವು

- ೧ ಅಣ್ಣನ ಒಳಗಣ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾರಿ
ಹೊರಗಣ ಹಕ್ಕಿಯ ಕೂಡಿದುದು
ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಯಿಯು ಮುಚ್ಚೇ ಹೋಯಿತು
ಕಂಗಳ ದಾರಿಯು ತೆರವಾಯ್ತು.
- ೨ ಅಮ್ಮನ ಕರುಳಿನ ಕಾಲು ವೆಯುಕ್ಕಿತು
ರಮಣಿಯು ಅತ್ತಳು ಗೋಳಾಡಿ
ತಮ್ಮನು ತಂಗಿಯು ಎಲ್ಲರು ಬಿಕ್ಕಿ
ಕಂಬಸಿಗರೆದರು ಭೋರಾಡಿ.
- ೩ ಎಷ್ಟೇ ಅತ್ತರು ಅಣ್ಣನು ಬರುವನೆ?
ಬಾರದ ನಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿಹನು
ಅದರು ಅಮ್ಮನ ಕರುಳನ್ನು ಸೀಳಿ
ಚಿಮ್ಮತಲಿರುವವು ಕಣ್ಣೀರು.
- ೪ ಮಗನೇ ಎನ್ನುತ ಮುದ್ದನು ಕೊಟ್ಟ
ತಾಯಿಯ ಕರುಳಿನ ಕೊರೆಯೆಲ್ಲಿ?
ವೇಮದ ಮೂರುತಿ ಬಾರೋ ಎನ್ನುವ
ಸಲ್ಲಳ ನಲವಿನ ಕರೆಯೆಲ್ಲಿ?
- ೫ ಮೋಹದ ಸುರಿಯಲಿ ಮಾಯೆಯು ಇಣಕಲು
ದೇಹವು ಸಾಗಿತು ಮಸಣಕ್ಕೆ
ಅಣ್ಣನ ಹಿಂದಿನ ಕುರುಹುಗಳೆಲ್ಲಿವೆ?
ಮರೆತುವು ಕಾಯವು ಹುಡಿಯಾಗೆ.
- ೬ ಮಾಯೆಯ ಮುಸುಕನು ಮಾನವನುಟ್ಟು
ಗುಟ್ಟನು ಕಾಣದೆ ನರಳುವನು.
ದೇವನು ಮೋಡದ ಮರೆಯೊಳು ನಿಂತು
ಮಾನವರಾಟಕ ನಗುತಿಹನು.

ವೇದದ 'ವಾಲಿ'

೧

ಅಂದಿನ ಕನಸನು ನೆನೆದೆಚ್ಚುತ್ತರೆ
 ಭೀತಿಗೆ ಮನಸೆರೆಯಾಗುವದು
 ಎಂದಿಗು ನೆನಸನು ಮರೆಯುವದೆಂದರೆ
 ಸಾವಿನ ಮಂದಿರಕೇರುವದು.
 ನಿದ್ರೆಯೊಳಿದ್ದರು ಎಚ್ಚರವೆನಗಿದೆ
 ಎಚ್ಚರವಿದ್ದುದು ನಿದ್ರೆಯಲಿ
 ನಿದ್ರೆಯ ನಾಡೊಳಗೆಚ್ಚರವೇನಿದು ?
 ಬೆಚ್ಚಿಕೆ ಬೆಳೆಯಿತು ಕತ್ತಲಲಿ
 ಮಬ್ಬಿನ ಮುಸುಕನು ಹರಿದೋಗದೆ
 ಬೆಚ್ಚಿದೆನೊಮ್ಮೆಲೆ ಒಳಹೊರಗೆ.
 ಅಕ್ಕಟೆ ! ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹೊಗೆಮಂಜು.
 ಕಾಣದು ಕತ್ತಲೆ ನೆಲೆದಂಚು.
 ನೆಲವನು ಮುಚ್ಚಿತು ಮುಗಿಲನು ಹೊಚ್ಚಿತು
 ದಾಟಿತು ಭೇದಿಸಿ ನೆಲದಗಲ.
 ಸಗ್ಗವನಡರಿತು ನರಕವನೆರೆಯಿತು
 ಭೀಕರವಾದಾ ಹೊಗೆಮಂಜು.

೨

ಕಂಗಳನರಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರ
 ಲಾವುದು ಕಾಣದು, ಬರಿಬಯಲು,
 ದೂರದಲೇನೋ ಮಿನುಗಿತು ಚಣದಲಿ
 ಕಲಕಿತು ಹಬ್ಬಿದ ಹೊಗೆಯೊಡಲು
 ತೇಲುತ ಬರುತಿಹುದಾವುದೋ ರೂಪವು
 ಮಂಜಿನ ಸಾಗರ ಓಸರಿಸಿ
 ಬೀಳುತ್ತಲಿರುತಿಹುದೇನನೊ ಜಪ್ಪಿಸಿ
 ಹಿಡುವುದು ಜವದಲಿ ಸಾವರಿಸಿ.

ಹೆಚ್ಚಿದ ಹೊಗೆಯನು ಕುಡುಕುಡಿದೇಳಲು
 ಸಿಚ್ಚಳವಾಯಿತು ಜಗವೆಲ್ಲ
 ಅಕ್ಕಟೆ! ನೋಡಿದೆ ವಿಚಿತ್ರರೂಪವ
 ಬೆವರೊಳಗದ್ದಿತು ತನುವೆಲ್ಲ.

ಅಯ್ಯೋ! ಕೆಟ್ಟೆನು ಎಂದೊದರಿ,
 ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದನು ಹೌಹಾರಿ;
 ಗಡಗಡ ನಡುಗಿತು ನನ್ನದೆಯು,
 ನೋಡಿದೆ ಮುಚ್ಚಿತು ಕಣ್ಣೆನೆಯು.

ಎನಿದು ಜಂಗುಳಿ ಕಿರಿಚುವ ದನಿಯು
 ಮಾನವರೇತಕೆ ಒರಲುವರು ?
 ಹಾರುವರೆಯೆಡೆ ಜಂಗಮರಾಕಡೆ
 ಬೊಬ್ಬಿಡೆ ಬಿರಿಯಿತು ಮುಗಿಲೊಡಲು.

ಭೀಕರದಾಕೃತಿ ಮುಂಗಡೆ ಸಾಗಿದೆ
 ಬಂದಿತು ಹಿಂಗಡೆಗೀದಂಡು—
 ‘ಅಕ್ಕಟೆ! ವಾಲಿಯ ವೇದದ ವಾಲಿಯ !
 ಎತ್ತಿದೆ’ ಎನ್ನುವ ಈ ಹಿಂಡು.

೩

ಕಂಗಳ ಮಿಟುಕಿಸಿ ದಿಟ್ಟಿಯ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
 ನಡುಗುತ್ತ ನಿಂತೆನು ಮೌನದಲಿ
 ಎಲ್ಲಿದೆ ? ತೋರದು ವಿರಾಟ ಮೂರುತಿ
 ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು ಬಯಲಿನಲಿ
 ಅರಚುತ್ತ ಅರಚುತ್ತ ಓಡುತ್ತ ಜಂಗುಳಿ
 ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತಿತು ಭಯದಲ್ಲಿ
 ಅಡಗಿದನಕ್ಕಟೆ! ಭೀಕರ ರಕ್ಕಸ
 ನಯ್ಯೋ! ಕಾಣನು ಬಯಲಲ್ಲಿ

ಮುಂಗತಿಗಾಣೆವು ಹೋಯಿತು ವೇದವು
 ಧರ್ಮದ ಮೂಲವು ಸಿಗದಿಲ್ಲ
 ದುರ್ಗತಿ ಬಂದಿತು ಕಾಣದೆ ವೇದವು
 ದರ್ಮಕೆ ಶೂಲವು; ಗತಿಯೆಲ್ಲಿ ?

ಕಂಬನಿ ಹೊನಲಲಿ ತೊಯ್ದಿತು ಜಂಗುಳಿ
 ದಾರಿಯ ಕಾಣದೆ ಗೋಳಾಡಿ
 ಧರ್ಮದ ಕಣಿಗಳು ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿದ
 ರೆಲ್ಲಿಯು ಕಾಣದೆ ಬೇರಾಡಿ.

೪

ಏನವು ನಭದಲಿ ತೋರುತ್ತಿವೆ ?
 ಹಕ್ಕಿಯ ತೆರದಲಿ ಹಾರುತ್ತಿವೆ.
 ಇನ್ನೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ.
 ಚಿಕ್ಕೆಯ ನಾಡಿನ ಹತ್ತಿರಿವೆ !

ವೇದವು ! ವೇದವು ! ವೇದದ ವಾಲಿಗ
 ಳೆಲ್ಲೆಡೆ ಕಂಡವು ಜಂಗುಳಿಗೆ
 ಹಿಗ್ಗಿದ ಮನದಲಿ ಬೆಚ್ಚಿಕೆ ಮತ್ತಿದೊ
 ಕೈಯೆಡೆ ಕಂಡರು ನಿಲುಕದಕೆ.

ಮುಗಿಲಿನ ದಂಡೆಯ ಬಲುಕೆಳಗೆ
 ಭೂಮಿಯ ಅಂಚಿನ ಬಲು ಮೇಲೆ
 ತೇಲುತ ನಿಂತಿವೆ ವೇದದ ವಾಲಿ !
 ಮಾನವ ಹಂತಕೆ ನಿಲುಕದ ವಾಲಿ ! !

ಅಯ್ಯೋ ! ಕೆಟ್ಟವು ಗತಿಯೇಮಗೇನು ?
 ವೇದವ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಡೆಯುವದೇನು ? ?
 ಎನ್ನುತ ಬೊಬ್ಬಿಡಲಾದಂಡು
 ನನ್ನೆದೆಗಾಯಿತು ಸಿಡಿಗುಂಡು.

ಬಡವಿ

೧

ತೆರೆದಿರಲರೆದೇಹ
ಹೊರಟೆಹಳವಳಾರು ?
ಹೆಸರಿಗೆ ಬರಿವಸನ
ಮುಸುಕಿದೆ ಹೊರಮಾನ
ಹರಿದಿದೆ ಹನ್ನೆರಡು
ತೆರವಿದೆ ಹಗಲಿರುಳು
ಬಡಕಲು ಬಡದೇಹ
ಬೆಡಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಕಾಯ
ಬಿಸಲಿನ ಬೇಗುದಿಗೆ
ತಂಡಿಗೆ, ತಂಬನಿಗೆ.

೨

ಹಸಿವೆಯ ಝಳದೋರೆ
ಕಸವಿಸಿ ಮೈದೋರೆ
ಬಡತನದರಿವಿನೊಳು
ಒಡಲಿನ ಕೂಗಿನೊಳು
ಬಡವಿಯು ಬಳಲುವಳು
ತಡೆಯದ ಹಸಿವಿನೊಳು
ಹೋರುವುದಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ?
ಬೀದಿಯ ಕಂಡಲ್ಲಿ
ತಿರುಗುವಳನ್ನಕ್ಕೆ
ಕರುಣೆಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ.

೩

ಕೊಡುವರು ಕೊಟ್ಟವರು
ಬಿಡುವರು ನಿಷ್ಕರರು

ಎಂಜಲು ಮುಸುರೆಯನು
 ತಂಗಳು ತುಕುಡಿಯನು
 ಧರ್ಮವ ತಿಳಿದವರು
 ಧರ್ಮಕೆ ನೀಡುವರು
 ಒಣಗಿದ ರೊಟ್ಟಿಯನು
 ಗೊಣಗುತ ಚೆಲ್ಲುವರು
 ಹಳಸಿದ ಅನ್ನವನು
 ತಳಿಗೆಗೆ ಹೊಯ್ಯುವರು

೪

ನೋರಿತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
 ತೀರಿತು ನಿನಗನ್ನ
 ದೂರರು ನಡೆಯೆಂದು
 ಹಾರುವರೆನ್ನುವರು.
 ಸಂಜೆಯ ಸನಿಹದೊಳು
 ಅಂಜದೆ ಬರುತಿಹಳು
 ಛೇ ! ತೆಗೆ ! ಛೇವಾರಿ
 ಏತಕೆ ಹೆಮ್ಮಾರಿ
 ಬರುತಿಹೆ ನೀನೆಂದು
 ಕರಕರೆ ನಮಗೆಂದು
 ಹರಟುವ ಚಪಲೆಯರು
 ಬಿರುದನಿ ಬೀರುವರು.

೫

ಹಂಚಿದ ಅಗಳುಗಳ
 ಎಂಜಲು ತುಣುಕುಗಳ
 ತುಕ್ಕಡಿ ತುಂಡುಗಳ
 ಮುಕ್ಕುವಳಾದರದಿ.

ಕೊಡದರು ಕೊಟ್ಟವರು
ಬಡನಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕರು
ಎಂಜಲನಿಕ್ಕಿದರು
ಅಂಜದೆ ತಿನ್ನುವಳು
ಬಡನಿಯು ಇಂತಿಹಳು
ಒಡಲುರಿ ಬಿದ್ದವಳು

ದೋಣಿ

೧

ಕಡಲ ಕಡೆಯ ತೆರೆಗಳುರುಳಿ
 ದಡವನುಳಿದು ದೋಣಿ ಸಾಗಿದೆ
 ಬೀಳುತ್ತೊಮ್ಮೆ
 ತೇಲುತ್ತೊಮ್ಮೆ
 ಕಡಲ ಕಡೆಯ ಕಾಣಲೆಂದು ಧಾವಿಸುತ್ತಿದೆ.

೨

ತಡಿಯ ತೊರೆದ ನಾವೆಗೆನಿತು
 ತೊಡಕು ನೀರವೀದಿಯಲ್ಲಿನೇ;
 ದೋಣಿಗಾರ
 ಕಾಣಲಾರ
 ದಡದಲಾಶೆ ! ಸಾಗರದೊಳಗೋಡಿಸುತ್ತಿದೆ

೩

ಓಡುತ್ತೋಡುತ್ತಿರಲಿ ನಾವೆ
 ದೂಡು ಮುಂದೆ ದೋಣಿ ಸಾಗಲಿ ;
 ದಡವ ಬಿಟ್ಟು
 ಹಿಡಿಯೆ ಹುಟ್ಟು
 ನಾಡು ಹಿಂದೆ ಕಾಡು ಮುಂದೆ ದಡವು ದೂರವೆ.

ಅವತಾರ

೧

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವದೊಳೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲದಂತಿದ್ದ
ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಗತಿಯು ಕಾಲಗತವಾದಂತೆ
ಹಾಳಾಗಿ ಕಳೆಗೆಟ್ಟು ಜೇತನಕ್ಕೆರವಾಗಿ
ಸುಡುಗಾಡಿಗೊಯ್ಯಲಿಹ ಹೆಣದಂತೆ ತೋರುವುದು
ಯಾವ ವಾಸದ ಫಲವು ? ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಗೋಳು
ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಕೀಳು, ದಿನದಿನವು ಬೆಳೆಯಲಿಕೆ
ಮೂಲದಲಿ ಬೋಧಿಸಿದ ತಾತ್ತ್ವಿಕರ ಮಂತ್ರದಲಿ
ಕುಂದಿದೆಯೆ ? ನೇದಾಂತದೊರೆಗಲ್ಲು. ತಾತ್ತ್ವಿಕರ
ಹಿರಿಸೊಲ್ಲು, ಅವತಾರಿ ಪುರುಷರಾತವರೂರು
ಹಿಂದೆಗಳ ಹಿರಿಧರ್ಮ. ಶಂಕರನು ಹುಟ್ಟಿದನು
ಹಿಂದುಗಳನುಳುಹಿದನು. ಮುಂದೆ ಬಹುಕಾಲದಲಿ
ಶತಮಾನಕೇಸುಜನವಾಂತರೋ ಹಿಂಡು ಹಿಂ
ಡಾಗಿಲ್ಲಿ ಅವತಾರಗಳನು ! ಅಚ್ಚುಚ್ಚರಿಯು !
ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದವತಾರ ಪುರುಷರನು ಹೆತ್ತ ಹಿಂ
ದೂ ದೇವಿ, ಕೊರಗಿನಲಿ, ಮರುಗಿನಲಿ, ಕಣ್ಣುಪನಿ
ಹರಿಸುವಳು ; ಬೆಂದೊಡಲರ್ಯುಳಕೊಣಗಿ ಬಾಡಿಹಳು.
ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ತೇಜ ನಮ್ಮವರಿಗರದಾಯ್ತೆ ?
ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಿರೇನು ? ಸರ್ವನಾಶವಿದೇನು ?
ನಮ್ಮ ಹಿರಿಮಾನಿಸರ ಹುರುಳುನುಡಿ ಹಾರಿಸಲು

ಮಮ್ಮದನೊಬ್ಬನೆ ಸಾಕಾದ
ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನೆ ಬೇಕಾದ

೨

ಧರ್ಮದುರಿಯಾರುತಿರೆ ಧರ್ಮವಂತರ ಸಾಲು
ನೇದಾಂತದುಸಿರಿಂದ ಹಿಂದುಗಳ ಕಾಯ್ವಾಗ

ನರ್ಮ ಧರ್ಮದ ನೆಚ್ಚು ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಮೆಚ್ಚು
 ಸಡಿಲಾಗಿ, ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ತೆರದಿ ನೀರಾಗಿ
 ಗೋಳಿನುಸಿರಿನ ಝಳದಿ ಉಗಿಯಾಗಿ, ಹವೆಯಾಗಿ
 ಹಾರಿಹುದ ಕಾಣುವೆವು. ಪರಕೀಯರುನ್ಮತ್ತ
 ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ನಮ್ಮವರು ಬಾಗಿಹುದು,
 ಬೊಗ್ಗಿತಲೆ ಕೊಟ್ಟಿಹುದು, ಅವತಾರ ಹೊತ್ತವರ
 ದಿವ್ಯದನಿಯಡಗುವುದು, ವೇದಾಂತ ಬಲ್ಲಿದರ
 ಹಿರಿವಾತು ಸರಿಯುವುದು ಅಚ್ಚರರಚ್ಚರಿಯಕಟೆ !
 ಬಲ್ಲಿದರ ವೇದಾಂತ ನಮ್ಮವರ ಕೊಲೆಗಾಗಿ
 ಹಿಂದುಗಳಿಗುರುಲಾಗಿ ಬಾಳುವಂತಾಗಲಿಕೆ
 ನುಡಿದ ನುಡಿಗಳ ನಡೆಗೆ ಕಿಡಿಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತೆ ?

ಕೇಳಿ ! ಹೇಳಿಹುದೇನು ?

ಅಂದಿನಿಂದಿಂದಿಗೂ ಮುಂದೆಯಿಂದಿಂದಿಗೂ
 ಜನದ ಸಾಸಿರ ಮನದಿ ನಿಂತ ನುಡಿ ನುಡಿದ ನುಡಿ !
 ನುಡಿಸಾರವಿನ್ನೇನು ? ವೇದಾಂತದುಸಿರೇನು ?
 ' ಸರ್ವಂ ದುಃಖಂ, ಸರ್ವಂ ನಾಶಂ ಸರ್ವಂ ಕ್ಷಣಿಕಂ '
 ಬಾಳು ಅಳುವುದೆ ನಿಜವು ಬದುಕಿನಲಿ ಸೊಗವಿಲ್ಲ
 ಇದ್ದ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಸೊಗಸು ಸಗ್ಗವಡರಿದ ಮೇಲೆ....
 ಎಂದೇನೋ ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಗೋಳಿನ ಮೊಳಕೆ
 ಚಿಗಿತು ಮರವಾಗಿಹುದು ಇಂತಹರ ಗಂಟಲಲಿ.
 ಬದುಕಿನಲಿ ವಿಷದುಂಬಿ ಹಂಬಲವ ಕೊಳೆಯಿಟ್ಟ
 ಅವತಾರಿ ಪುರುಷರಾ ದಿವ್ಯದನಿ ನಮಗಿಂದ.
 ಜನಗಂಟಿಯಾಯಿತಲೆ ! ಬಾಳಿನಾಸೆಯ ಕಳೆವ

ವೇದಾಂತ ನಮ್ಮವರ ಕೊಲೆಗಾಯಿತು

ದಾಸ್ಯವೇ ಹಿಂದುಗಳ ಮನೆಯಾಯಿತು.

೩

ಆಲಸದಿ ಬಾಳುತಿಹ ಆಶೆಯಳಿದಿಹ ಜನಕೆ
 ವೇದಾಂತದೀಕೂಳು ಪರಮಾನ್ನವಾಯಿತೆಲೆ !
 ಸೋಮನಾಥನ ಮೂರ್ತಿ ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಾಗ
 ನಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನವು ಪರದೇಶಕದ್ದಾಗ
 ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಕೆನ್ನೆ ಕೆಂಪೇರಿ ಬಂದಾಗ
 ನಮ್ಮ ದೇವಾಲಯದಿ ರಕ್ತನದಿ ಹರಿದಾಗ
 ವೇದದೋಲೆಗಳೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರಲಿ ಮಿಂದಾಗ
 ದೇವಪ್ರತಿಮೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೀರ ಕರೆವಾಗ
 ನಮ್ಮವರ ಹೆಬ್ಬೆರಳ ಚರಚರನೆ ತರಿವಾಗ
 ಸರ್ವಂ ನಾಶಂ! ದುಃಖಂ! ಕ್ಷಣಿಕಂ!!
 ದೇವನ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಲ್ಲನೊಡೆದರೆ
 ದೇವನ ರೂಪವು ಹೋದೀತೆ?
 ನಮ್ಮಸುತಳ್ಳಿನ್ನಾರದು ಬಂದರು
 ನಮ್ಮನೆ ಹೊತ್ತಂತಾದೀತೆ?
 ರಾಜ್ಯವ ಗೆದ್ದವರಿಲ್ಲಿಯೆ ಉಳಿವರು
 ಸಗ್ಗದ ಹಾದಿಯು ಸಿಕ್ಕೀತೆ?
 ಭಾರತ ದೇಶವನಾಳಿದರೇನದು
 ಸಗ್ಗಕೆ ನಮ್ಮೊಡ ಬಂದೀತೆ?
 ಯಾರಿರಲೇನು ಎಲ್ಲವು ತ್ಯಾಜ್ಯ
 ಬದುಕಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯ ...ಎಂಬುವ ವೇದಾಂತ
 ಕೊಂದಿತು ನಮ್ಮವರ.
 ಹಿಂದುಗಳೆಂಬವರ.

೪

ಮಲಗಿದ ಮಡದಿಯನೊಯ್ಯುತಿರೆ
 ಕರುಳಿನ ಕೂಸನು ಕೊಯ್ಯುತಿರೆ
 ತುತ್ತಿನ ತಟ್ಟೆಯ ಮೆಟ್ಟುತಿರೆ

ಮಡದಿಯ ಮೋಹ! ಕೂಸೋ ಕ್ಷಣಿಕ!

ಕೂಳೇ ಸಾವು ಎನ್ನುವಿರಾ ?

ಸಗ್ಗದ ಸುಖವನು ಬಯಸುವಿರಾ !

ನಿಮ್ಮಯ ಜೀವನಕೆರೆದಿಹ ಹೆಣ್ಣಿನ

ಮನ್ನಣೆಯುಳುಹದ ಹೇಡಿಗಳು

ಸಗ್ಗದ ಹೆಣ್ಣಿನು ಬಯಸುವಿರಾ ?

ದೇವಲೋಕವದು ಹೇಡಿಗಳೂರೇ ?

ಅನರ್ಥವಯ್ಯೋ ! ಏನನ್ನಾಯ !

ಕಾಣದ ಲೋಕವನೆಳಸುವಿರಾ ?

ಕಂಡಿಹ ಬಾಳನು ತೆಗಳುವಿರಾ ?

ಆರ್ತ ಸ್ವರದಲಿ ಹೆಂಡಿರ ಕೂಗು

ಹಸಿವೋ ಹಸಿವು ಮಕ್ಕಳ ಕಿರಿಚು....

ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯವು ನಿಮಗಾಯ್ತೆ ?

ಬದುಕಿನ ಸಾರವು ಕನಸಾಯ್ತೆ ?

ಬಾಳನ ಬೆಳಕನ್ನರಿಯದ ಹೇಡಿಗ

ಳೇಳಿರಿ, ಸಗ್ಗವನಡರಿರಿ ಕೂಡಲೆ,

ಜಗದಲಿ ಜೀವನ ನಿಮಗಿಲ್ಲಾ

ಅನರ್ಥವಾಗಲಿ ಒಮ್ಮೇ ಎಲ್ಲಾ

ಸಾಯಿರಿ ಸಗ್ಗಕೆ ಹೇಡಿಗಳೆಲ್ಲಾ

ಸತ್ತರೆ ಹೊಸಬರು ಬಂದಾರು

ಸತ್ಯದ ಬದುಕನು ಕಂಡಾರು.

೫

ನಿಲುಕದಿಹ ವೇದಾಂತ ನಿರ್ಜೀವಿಗಳಿಗಿರಲಿ

ಬದುಕಿನಾಶಿಯ ಹೊಂದಿ ಬಾಳಸೊಗವನ್ನೀಂಟಿ

ಬೆಳೆಯುತಿಹ ಜೀವಿಗಳಿಗೇನು ಮಾಡುವದನು ?

ಬಾಳನೆಳೆಯುವ ಮೊದಲೆ ಸಗ್ಗ ದೊರಕುವುದೇನು ?

ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿಹ ಸೃಷ್ಟಿಗೇನು ನಿಮ್ಮಯ ಸೇವೆ ?

ಕಂಡ ಬಾಳಿನ ಕಣಸು ದೂರದೇಶದ ಕನಸೆ ?
 ಸತ್ತ ಮೇಲಿನ ಸೊಗವನಿದ್ದಾಗ ಬಯಸುವುದೆ ?
 ಬಾಳು ಅಳುವುದೆ ನಿಜವು ಈ ಲೋಕಸುಳ್ಳೆಂಬ
 ದುಃಖಮಯ ಸಂಸಾರ ನಮಗೇಕೆ ಬೇಕೆಂಬ
 ವೇದಾಂತ ಬಲ್ಲವರು ಜಗಕೆ ಬಾರದ ಮುನ್ನ
 ಏರಬಾರದೆ ಸಗ್ಗ ? ಬೇಡವೆಂದವರಾರು ?
 ಹೇಡಿಗಳು ಬಂದಿಲ್ಲಿ ಹುಳಿಯ ಹಿಂಡುವಿರೇಕೆ ?
 ನಿಶ್ಯಕ್ತ ದುರ್ಬಲರ ಬೆಳೆಯಿಸುವ ವೇದಾಂತ
 ನಿರ್ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಸೊಡೆಯಾದ ವೇದಾಂತ
 ಕೊಳೆಬಿದ್ದು, ಹುಳಿಯಾಗಿ, ಹಳಸಿ ಹೋಗುವ ದಿನವೆ
 ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯದ ದಿನವು. ನಮ್ಮ ವರ ಮುಂಜಾವು.
 ಬಾಳರೋ ! ಬದುಕಿರೋ ! ಈ ಬಾಳನೆಳೆಯಿರೋ !
 ಬದುಕಿನಲಿ ಸವಿಯಿಹುದು, ಚೆಲುವು ತುಂಬಿಹುದೆಂಬ
 ವೇದಾಂತವರನೊಬ್ಬನವತಾರ ಬೇಕೆನುಗೆ

ಅವನೆಮ್ಮ ಗುರುದೇವ !

ಅವ ನನ್ನದೇವ.

ಹರುಷದ ಹಾಡು

- ೧ ಏತಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದಿಹೆ ಜೀವನೆ
ಹರುಷದ ಹಾಡನು ಹಾಡೇಳು !
ಮಾತಿಗೆ ಮೂರಿಹ ಮೋದವನೆದೆಯಲಿ
ತುಂಬುವ ಹರುಷದಿ ಹಾಡೇಳು.
- ೨ ಬಾಂದಳದೆಲ್ಲೆಡೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯು
ನೆನೆವುದೆ ಸಾವಿನ ಸಂಗತಿಯ?
ಬಾಂದೊರೆ ನಲಿಯುತ ಹರಿಯುವ ಕಾಲದಿ
ನೆನೆವುದೆ ಮೊದಲೇ ಮುಂಗತಿಯ ?
- ೩ ಸಾವಿನ ದೂತರು ನಿನ್ನೆಡೆಗೈದಲು
ಅಂಜದೆ ಹರುಷದಲೆದ್ದೇಳು.
ದೇವನ ಕಾಣುವೆನೆಂಬುವ ಭರವಸೆ-
ಗಿಂಬಿಡು, ಜವನೊಳು ಬಿಗಿಯದಿರು.
- ೪ ನೆತ್ತರ ಹರಯದ ಗಾಡಿಯೊಳುಕ್ಕುವ
ಹೊತ್ತಿನೊಳೇತಕೆ ಬೆಚ್ಚುವೆಯೋ ?
ಸತ್ತರೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಟವು ತಪ್ಪಿತು
ಮತ್ತೆಳಿಗಿಳಿಯುವೆನೆಂದೇಳೋ !
- ೫ ಹಾಡೆಲೆ ಹಕ್ಕಿಯೆ ! ತಡೆಯುವುದೇತಕೆ
ಗಾಳಿಯೊಳೆಲ್ಲೆಡೆ ಜಿಗಿದಾಡಿ
ಹಾಡುತ ಹಾರುತ ಸಗ್ಗದ ನಾಡಿನ
ಮೇಳದ ದನಿಯಲಿ ದನಿಗಾಡಿ.
- ೬ ಏತಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿದ್ದಿಹೆ ಜೀವನೆ
ಹರುಷದ ಹಾಡನು ಹಾಡೇಳು
ಮಾತಿಗೆ ಮೂರಿಹ ಮೋದವನೆದೆಯೊಳು
ತುಂಬುತ ಹರುಷದಿ ಹಾಡೇಳು.

ನಿಟ್ಟುಸಿರು.

೧

ಯಾರಿವಳು, ಯಾರಿವಳು, ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಗರಳು
ಜವ್ವನದ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಾಗುತಿಹಳು ?
ಬಾರಯ್ಯ ! ಬಾರೆಂದು ಬೆಳದಿಂಗಳಿರುಳಿನಲಿ
ಯಾರನೋ ಕೈನೀಡಿ ಕರೆಯುತಿಹಳು !

೨

ಬಿಳಿಯ ಪತ್ತಲವುಟ್ಟು ಹೊಳೆವ ಕುವ್ವ ಸ ತೊಟ್ಟು
ನಿಶ್ಯ ಮೋಹನಿಯಂತೆ ತೋರುತಿಹಳು
ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಕೇಶಗಳ ಬಣ್ಣ ಸುವುದೆನ್ನಳವೆ
ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತಿಹಳು.

೩

ತಿಂಗಳಿನ ತಂಬೆಳಕು ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ಪಸರಿಸಿತು.
ವಿರಹಿಗಳ ಎದೆಯುರಿಯು ಹಿರಿದಾಯಿತು.
ತೆಂಗಿನಾ ಮರದಡಿಯ ರಮಣಿ ಸೇರಿದಳಲ್ಲಿ
ಬಾಳುವೆಯ ಕೇಳುತ್ತನವು ನೆನಪಾಯಿತು.

೪

ಹಾ ! ದೈವ ! ಹಾ ದೈವ ! ದೈವಗೇಡಿಯ ದೈವ
ನನಗಾಗಿ ಹಾರಯಿಸಿ ಕುಳಿತಿರ್ದೆಯಾ ?
ಹದಿನಾರು ವರುಷದಾ ಹದಿಬದೆಯ ಜವ್ವನಕೆ
ಬೇಕೆಂದು ದೈವವೇ ನೀರೆರೆದೆಯಾ ?

೫

ನಾಲ್ಕುವರುಷದ ಕೂಸು ನಾನಾಗ ಕನ್ನಿಕೆಯು
ಮಾಂಗಲ್ಯ ಬಂಧನವು ಕೊನೆಗಂಡಿತು.
ಆಳ್ವರಿನ ತಾಯ್ಗರಳು ಜೋಡು ಕೂಡಿಸಿತೆನಗೆ
ಮರುವರುಷ ಪತಿಯಾತ್ಮ ಗತಿಗಂಡಿತು.

೬

ವತಿಯಿರವ ನಾನರಿಯೆ ಪತಿಯಿಂದರೇನರಿಯೆ
ಮದುವೆಯಾ ಮಂಟಪವ ಕಂಡರಿಯೆನು
ಸತಿಯಾಗಿ ಗತಿಗೆಟ್ಟು ವತಿ ತಳಾಗಿ ಹೆನಂತೆ
ಹದಿಬದೆಯ ಬಾಳುವೆಗೆ ಹೊರತಾಗಿಹೆ

೭

ನಾನರಿಯದಾ ವರನು ನಾನು ಮೆಚ್ಚಿದ ವರನೆ ?
ಅಪನೋಡನೆ ಬಂಧನವು ಬಿಗಿಯಪ್ಪದೆ ?
ಅವನಿತ್ತ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಬಂಧನವು ಬಂಧನವೆ ?
ಮೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರದೆ ದಾಂಪತ್ಯವೇ ?

೮

ದೇವ ದೇವರದೇವ ! ನಾನೆಂತು ಸಹಿಸಲ್ವೆ ?
ಜವ್ವನದ ಗತಿಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟೆಹೆ.
ಸಾವನಪ್ಪು ವೆನಿಂದೆ ರುಚಿಯಿಹುದೆ ಬಾಳಿನೋಳು
ಧರ್ಮದಾ ಕಟ್ಟಳೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿಹೆ.

೯

ಏತಕೇ ಲಾವಣ್ಯವೇತಕೇ ತನುಕಾಂತಿ
ನಾಯಿ ಕೇಳಿದ ಬಾಳು ಬದುಕಲೇನು ?
ಕಾತರತೆ ಕರುಣೆಗಳ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಮಾನವರ
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಮೆಟ್ಟಿದರೆ ಬರುವುದೇನು ?

೧೦

ಮರುಕಗೇಡಿಗಳಾರೊ ಕಟ್ಟಳೆಯ ಕಟ್ಟಿದರೆ
ನೀತಿ ಪ್ರೀತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೊರದೂಡಬೇಕೆ ?
ಹರುಷವೇನೆಲೆ ನಿಮಗೆ ! ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಕಣ್ಣೀರು
ನಿಮ್ಮದೆಯ ನೆತ್ತರದಿ ಬೆರೆಯಲಾಗಿ ?

೧೧

ಇವಳ ಹಾಡನು ಕೇಳಿ ಮನಮರುಕಕೊಳಗಾಯ್ತು
ನಾ ನೋಡಿ ಪಡಿನೆಳಲ ಬೆಚ್ಚಿ ನಿಂತೆ.
ಇವಳ ಕೂಗನು ಕೇಳಿ ತನು ನವಿರಿಗೊಳಗಾಯ್ತು
ನಾನಾದೆ ಬಾಯ್ಬಿಗಿದ ಹುಚ್ಚನಂತೆ.

ಸಹೋದರಿ.

ಮುದ್ದು ತಂಗಿ ಮೂರು ವರುಷ
ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಾಳಲಿಲ್ಲ;
ಸದ್ದು ಅಡಗಿ ಹೋಯಿತವಳ
ಚೆನ್ನ ಮುಖವು ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಆಕೆಯೊಂದು ನೇಹದಿಂದ
ಆಕೆಯೊಂದು ನಲವಿನಿಂದ
ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸಗ್ಗವಾಗಿ
ಹೊಮ್ಮಿ ಹರುಷ ಮೇರಿದಸ್ಸಿತು.

ನಾಲ್ಕುಮಂದಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕ-
ಳವರ ಜತೆಗೆ ಒಬ್ಬಳೆಂದು
ಅಕ್ಕರಿಂದ ಅಮ್ಮನವಳ
ತವರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯ್ದಳು.

ಚಂಡುಹೂವ ಪಕಳೆಬಣ್ಣ
ದುಂಡಗಾದ ಅವಳ ಮುಖಕೆ
ದಂಡೆಯಿಟ್ಟು ಹೆಣೆದ ಹೆಳಲ
ಕಂಡು ನಾಗ ನಾಚುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಬಡವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದೆ
ಹೊನ್ನಿ ನೊಡವೆ ತೊಡಿಸಲಿಲ್ಲ
ಸಡೆದ ಭಾಗ್ಯವಾವುದೆನುತ
ಅಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ನೀರ ಕರೆವಳು.

ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ ಯಿಡುತ ಬಂದು
'ಹಪ್ಪ-ಆಬು-ಆ-ಬು' ಎನುತ
ಚೆಮ್ಮಿ ಬರುವ ಮಗಳ ಕಂಡು
ಅಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ನೀರ ತೊರೆವಳು.

ಅನ್ನು ಹೆಬ್ಬ ಬಂದಿ ತೆಂದು
ಹೊನ್ನಿ ನೋಡನೆ ಬೇಡಿ ತಂದು
ಒಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ
ಕಣ್ಣ ಹಬ್ಬ ಹಿಂಗಿತೆಂದಳು.

‘ಜಿಲುವೆ ನೀನು ಮಗಳೆ ‘ಶಾಕು’
ಕೆಟ್ಟ ಒಡನೆ ತೊಡಿಸಲೇಕೆ
ಹಲುಬಬೇಡ ಕಂದ, ಎಂದು
ದಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಚೆಲ್ಲಳು.

ತಾಯಿ ಪ್ರೇಮವೆನಿತು ಪಿರಿದೊ
ಎರಡು ವರುಷ ಜಾರಿ ಹೊಯ್ದು
ಮಾಯೆಯಿಂದ ‘ಶಾಕು’ ವನ್ನು
ಕರುಳ ನಿರನುಣಿಸಿ ನಲಿದಳು.

ಹೀಗೆ ‘ಶಾಕು’ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ
ಮುದಕೆ ವೊದಲು ಆಗುತ್ತಿರಲು
ಬೇಗೆಯೊಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಬಿದಿಯ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ ಬಂದಿತು.

ಗಂಟು ಬೇನೆಯೆಂಬ ಹೆಸರು
ಅಪ್ಪಿದವನು ತಪ್ಪಲಾರ
ನೆಂಟನಾಗಿ ಧರ್ಮನೊಡನೆ
ಬೆಪ್ಪನಾಗಿ ಒಪ್ಪು ಕೊಡುವನು.

ಯಾರು ಅತ್ತರೇನದಂತೆ
ಕರುಣೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ!
ಯಾರ ಹರುಷ ಹರಿದರೇನು
ಮರುಕವೆಂಬುದರಿಯನಾತನು

ಕಣ್ಣನೀರನುಂಡು ತೇಗಿ
ನಲೆ, ಮುರಿದ ದೋಷ ಹೊತ್ತು
ಹೆಣ್ಣು ಶಾಸ ಮಣ್ಣೊಳಿಟ್ಟ
ಬಲೈಗಾರ ಧರ್ಮರಾಯನ

ಕರುಳಿನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆ ತೊರೆಯು
ಬರತು ಹೋಗಿ ನಂಜು ಬಂದು
ತೆವಿನಲ್ಲಿ ಹರವಿಕೊಂಡು
ಬೀರುತಿಹುದು ತನ್ನ ಸೊಬಗನು.

ಬಾಳ ಕನಸು ಸವಿಯುತ್ತರಲಿ
ತಾಯಮಡಲಿನಲ್ಲಿ ಬರಲಿ
ಕೇಳಲಾರನೆಂಬುದನ್ನು
ಮಾಯವಂತರಿಯದಿರುವಿರೆ ?

ಮೊಗ್ಗನರಿಯ ಪುಷ್ಪಬೇಕು
ಮಿಡಿಯ ಬಿಡನು ಕಾಯಿಯಹುದು
ತಡೆಯಲಾರ ಹಣ್ಣುಬೇಕು
ತಗ್ಗು ತುಂಬಲಿಲ್ಲ ಒಡಲಿನ

ನನ್ನ ಮುದ್ದು ತಂಗಿಯವನ
ಕಣ್ಣೊಳುಲುಕುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ !
ಬನ್ನವನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಯ
ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲೆಂದನೋ !

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುದವದೆಲ್ಲ
'ಶಾಕು' ವಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡು
ಅಮ್ಮನಿಂದ ನೀರನುಂಡು
ನೂಕುತ್ತಿತ್ತು ಕಾಡದಸಿಯನು.

ಕಾಲನಿದನು ಸಹಿಸಲಿಲ್ಲ
 ಕೊಂಚ ಸ. ಖವು ಮಿಂಚಿ ಹೋಯ್ತು.
 ಶೂಲಪಾಣಿಗೇನು ಬಂತೋ
 ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಕಡೆಯ ಯಾವನು
 ದಲ್ಲಿ ದೇವ ಧರುವರಾಯ
 ಬಂದು ತಂಗಿಯನ್ನು ತನ್ನ
 ಮಡಲಿನಲ್ಲಿ ಆಡಗಿಟ್ಟನು.

ಹೋಯ್ತು ಮುದವು ಅವಳ ಕೂಡ
 ಮಾಯವಾಯ್ತು ಜೊನ್ನ, ಕತ್ತ
 ಲಾಯ್ತು ಬಾಳ ಬಯಲು, ತಾಯಿ
 ಬಾಯಬಿಟ್ಟು ಹಲಬುತಿರುವಳು ;

‘ದೇವನೆಂತು ನ್ಯಾಯವಂತ
 ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಕಂದನನ್ನು
 ಕಾವೆನೆಂದು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು
 ತನ್ನ ಕರಗಳಿಂದ ಹರಸಿದ

‘ಧರೆಗೆ ಕಳುಹಿ ಮೂರುವರುಷ
 ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಲಿಲ್ಲ
 ಮುರಿದುಕೊಂಡ ದೇವನೆಂಬ
 ಪೂರ್ಣವಂತ ತನ್ನ ವಚನವ.

ನನ್ನ ಕೂಸನೊಯ್ಯದಿರಲು
 ಸಗ್ಗ ಕಳಚಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತೆ ?
 ಮುಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತೆ ತನ್ನ ಪದವಿ
 ನನ್ನ ಕೂಸನೊಯ್ಯನೇತಕೊ ?

‘ಕರುಣೆ ಯೆಂಬುದಿಲ್ಲವೇನೊ
ಬರಿಯು ಹೆಸರೊ ಕರುಣೆವಂತ
ಅರಿಯಲಿಲ್ಲವೇನೊ ಅವನು
ವಿರಹತಾಪವೆಂತು ಪಿರಿದು !

‘ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೇನೊ ‘ಅವಗೆ’
ಬಂಜೆಯೇನೊ ‘ಅವನ’ ಮಡದಿ
ಹೊಕ್ಕು ಬಿದಿಯು ಮುದ್ದು ಕೂಸ
ನೆತ್ತಿ ಕೂಳಲು ಬಿಕ್ಕಲಾರನೆ ?

‘ಅಯ್ಯೋ ! ಕಂದ ಮುದ್ದು ‘ಶಾಕು’
ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡೆ !
ಅಯ್ಯೋ ! ಮಗುವೆ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡೆ
ಅಣ್ಣ ಕಿರಿಯನೆಂತು ಅಳಲು ವ

‘ಅಣ್ಣ ಬಂದನೆಂದು ಹಿಗ್ಗಿ
ನಲವಿನಿಂದ ನೆಗೆದು ನೆಗೆದು
ಕಣ್ಣು ಕುಣಿಸಿ ಓಡಿಬಂದು
ಹಲವು ನುಡಿದು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವ.

‘ಮಗಳು ನೀನು ಅಣ್ಣ ಬರಲಿ
ಸುಮ್ಮನೇ ತಕಿರಾವೆಯ್ತು !
ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ಆಟಕೆಂದು
‘ಸುಮ್ಮಿ’ ಬಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಳು.

‘ಓಡು ಕಂದ ಆಡು ಹೋಗು
ಗೊಂಬೆಯಾಟ ಹೂಡು ಹೋಗು
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದ
ರೆಂಬಿಯಂತೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಡುವರೆ ?

‘ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ನೀರ ನೋಡಿ
ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಯ ಚಾಚಿ
ಕೆನ್ನೆ ಸವರಿ ಮುಗಲು ಬೀರಿ
ಕೆಳೆಯನೂರಿ ನಲಿಯುತ್ತಿರುತಿಹ

ಮುಗುಳನೊಂದು ಬೀರು ಮಗಳೆ
ತಾಯಕರುಳನರಳಿಸಮ್ಮ
ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುದೇಕೆ
ಮಾಯೆ ನಿನಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೆ?

ಉದಯದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯಾಯ್ತೆ ?
ಬಾಳನರಿಯದವಳು ನಿನ್ನ
ಬಿದಿಯ ಆಳು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು
ದೂರವೊಯ್ದ ಹದನವಾವುದೋ!’

ಮ ಸಣವಾಯ್ತು ತಂಗಿಗಂದು
ಹೊಸತು ಹಸೆಯ ಮಂಚದಲ್ಲಿ
ಜಗದ ನಿಯಮವನ್ನು ನೀಗಿ
ದುಗುಡವೆಲ್ಲವನ್ನು ದಾಂಟುತೆ

‘ಮೌನ ರಾಜ್ಯ ವಟ್ಟದಲ್ಲಿ
ತಂಗಿ ರಾಣಿಯಾದಳಂದು
ತುಣವಾಯ್ತು ಮಸಣದಲ್ಲಿ
ಹಿಂಗಿ ಬುವಿಯ ಕಳವಳಂಗಳ.

ಆತ್ತು ಆತ್ತು ತಾಯಿಯೇಗ
ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣು ವಾಗುತಿಹಳು
ಮತ್ತೆ ಬಹಳೆ ‘ಶಾಕು’ ಎನಲು
ಕಣ್ಣು ನೀರು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿರುವವು.

ಅವಳ ಆಟ ನೋಟಗಳನು
ಅವಳ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನು
ಕಂಡು ತಾಯಿ ಮರುಗಿ ಮರುಗಿ
ಬಿಂಡಿನಂತೆ ನವೆಯುತಿರುವಳು

‘ ಸುಮ್ಮಿ’ ಬಂದು ‘ ಶಾಕು’ ಎಲ್ಲಿ ?
ಆಟಕೀಗ ವೇಳೆ,’ ಎನಲು
ಅಮ್ಮನೇನು ಹೇಳಬೇಕು ?
ದೂರಮುಗಿಲ ತೋರುತಿರುವಳು.

ಮೋಹಜಾಲವೆಂತು ಪಿರಿದು !
ಮಾಯಗಾರ ನಾವನಿಹನೋ ?
ದಾಹವೇಕೆ ತಂಗಿ ಮಡಿಯೆ
ತಾಯಿಯೇಕೆ ಅಳಲುತಿರುವಳು

ತಿಳಿಯಲಾರೆವೆಲ್ಲ ನಾವು
ದೇವನೆಂಬ ಮಾಟಗಾರ-
ನಿಳೆಯ ಮರುಳು ಜನರ ಮುಂದೆ
ಮಾಡುತಿರುವ ಬೇರೆಯಾಟವ

ವರುಷವಾಗಿ ಹೋಯಿತೀಗ
ತಂಗಿಯನ್ನು ನೆನೆವರಿಲ್ಲ;
ಮರಳಿ ಮರಳಿ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬ-
ಳವಳ ಹಬ್ಬದಲ್ಲ ನೆನೆವಳು.

ಎಕೆ ?

ಎಳವೆಯನ್ನು ದಾಂಟಲಿಲ್ಲ, ಬಳವೆಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ,
 ಬಾಳಕನಸು ಸವಿಯಲಿಲ್ಲ, ಬಾಲನಾಗಿ ಬದುಕಲಿಲ್ಲ.
 ಇಳೆಯ ರಿಣವು ತೀರಿ ಹೋಯ್ತೆ? ಬರುವ ಸೊಬಗ ನೋಡಲಿಲ್ಲ;
 ನೆಳೆದು ಕೊಂಡನೇಕೆ ಜನನು ನನ್ನ ಮುದ್ದ ತಮ್ಮನ ?

ಬಾಯತೆರೆ ಭೂಮಿತಾಯಿ.

೧

ನೋಡಿದೆಡೆ, ಮಸಣದುರಿ ಮುಗಿದ ವೇಲಿಡಿದ ಹೇಗೆ.
ಯುಸಿರಾಗೆ, ಬಾಳೆಳೆಯ ಮೈನೋತು ನಡೆವ ಹಣ
ಗಳನೋಟ, ಹಸಿಹಸಿದು ಹಸಿವಾಗೆ ಹಸಿವನೇ
ತಂದಮೆಯ್, ನೀಗಿದಾಶೆಯ ಚೆಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ
ಕಣ್ಣುಗಳು, ಕಂಡವರ ಕಣಕುತಿಹ ಮುಖದಿರವು
ನೋಡಮ್ಮ ಭೂಮಿತಾಯಿ !

೨

ಕೇಳಿದೆಡೆ, ಕೇಳುವರ ಕಿವಿವೆರೆಗೆ ಬರೆಯಿಡುವ
ಚೀರುದನಿ, ಹಣದ ಸಿದಿಗೆಯ ಹಿಂದೆ ಹೆಣವು ಜೊ-
ಬ್ಬಿಡುತಿಹುದು. ಹೊರಬಿದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ ಗಂಟಲಿಗು
ಹೊರೆಯಾಯ್ತೆ ? ಬಿಟ್ಟು ಉಸುರಿನ ದನಿಯು ನಿಟ್ಟುಸುರಿ
ನಾಜಿಯದು, ಹಸಿದವರ ನರಬಡುವ ಹೊಸನಾದ
ಕೇಳಮ್ಮ ಭೂಮಿತಾಯಿ !

೩

ಶಬ್ದಗಳು, ಬಾಳಬದುಕಿಸಲೆಂದು ಹವಣಿಸುವ
ನುಡಿಗಳವು, ಬರಿಯೊಡಲ ಭಂಡದಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿ
ತುಂಬಿತೆಲೆ! ಒಳಹೊರಗು ಒರಿಬರಿದು ದನಿಯೊಂದೆ
ಕೇಡಕಟ ! ಬಯಲೊಡಲ ಬಯಕೆದನಿ ಬಯಲಾಚೆ
ಬಯಲಾಯ್ತು; ಬಾಂಬಯಲ ಗಡಿದಾಟ ಬಾನವರ
ಮೊಟುವದು ಭೂಮಿತಾಯಿ.

೪

ಅರಿಯುವೊಡೆ, ಜಾತಿ-ಮತ-ಪಂಥಗಳ ಕಾಲ್ತೊಡಕಿ
ನೆಳೆದಾಟ, ಮೂಢಧರ್ಮವ ನೆಚ್ಚಿ ನಿಂತವರ
ಹುಚ್ಚಾಟ, ಹಸಿದು ಹೆಂಡವ ಕುಡಿದು ತಲೆತಿರುಗಿ

ದವರಾಟ, ಹಸಿದವರಿಗೇನಕಟೆ ? ಸುತ್ತಲೂ
ಗೋಳಾಟ, ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕದಿದೆ ಜಗದಾಟ

ತಿಳಿಯಮ್ಮ ಭೂಮಿತಾಯಿ.

೫

ಸಾಕಮ್ಮ ! ನೊಡುವುದು ಕೇಳುವುದು ತಿಳಿಯುವುದು
ನೆಲದಾಯಿ, ಬೆದಕಿದಡೆ ಗೋಳಾಟ, ಬೆದಕಿ ಮಾ
ಡುವುದೇನು ? ಹದಗೆಟ್ಟ ಜಗದಿರವ ಹಿಡಿತದಲಿ
ಹಿಡಿಯಮ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಬಸುರಲಿ ಬಂದು ಬೆಂದ ಜೀ
ವಿಗಳಮ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಗರ್ಭವ ನೋವು ನಿನಗಿಲ್ಲ

ವೇನಮ್ಮ ಭೂಮಿತಾಯಿ?

೬

ಮಿಸುಕಾಡು ! ತೆರೆಮೆಯ್ಯ ತೆರೆದೊಡಲ ತೆರೆವಾಯ
ಜೀವಿಗಳು, ಬಿರುಗಣ್ಣು ಬಿಡುತಿಹುದ ಕಣ್ಣೆರೆದು
ಕಾಣೊಮ್ಮ ; ಬಾನವರ ಬಾಳಿನಲಿ ಮಾನವರ
ಮರೆಯುವುದೆ ? ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ಸಂತಯಿಸ
ಬೇಕಮ್ಮ ! ಗತಿಯದುವೆ ತಾಯಮ್ಮ. ಇಲ್ಲದಿರೆ....

ಎಲೆ ತಾಯಿ ! ಭೂಮಿತಾಯಿ !-

೭

ಇಲ್ಲದಿರೆ, ಕೋಟಿ ಜಗಗಳನೊಂದೆತುತ್ತಿನಲಿ
ಕಬಳಿಸಲು ಬಾನುದ್ದ ಬಾಯತೆರೆ; ಬೆಂದವರ
ನೊಂದವರ ಇದ್ದವರ ಬಿದ್ದವರನೆಲ್ಲರನು
ನುಂಗಿಬಿಡು; ಜಗದನೆಲೆ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡು.
ಬಾಯತೆರೆ; ತೆರೆಯದಿರೆ ನಿನ್ನೊಡಲ ಬಗಿದೇನು !

ಬಾಯತೆರೆ ಭೂಮಿತಾಯಿ !

ಪಸುಳೆ

೧

ಎನೆನ್ನ ಮುದ್ದು ಮೊಗ
ವೇನೆನ್ನ ನುಣ್ಣಿದವೊ?
ನಲವಿನಾ ನೆಲೆವನೆಯು
ತಿಳಿಯದಾಗಿಹುದೆನಗೆ.

೨

ಪಸುಳೆಗಳು ನಾವಂತೆ
ಚುಂಬನವು ಸವಿಯಂತೆ
ಹಸುಗೂಸು ಅತ್ತರೂ
ಕಂಬನಿಯು ನಲವಂತೆ.

೩

ಕಬ್ಬಿಗರ ಕವನಕ್ಕೆ
ಹೊಸಹೊಳವು ನಾವಂತೆ
ಹಬ್ಬವಾಗುವದಂತೆ
ರಸಿಕರಾ ಕಂಗಳಿಗೆ.

೪

ಕಾಲನೊಡ್ಡಿದ ಬಲೆಯು
ಬಿತ್ತರದ ಬಯಲಿನಲಿ
ಬಾಲಕರು ಹರುಷವನು
ಬಿತ್ತಿ ಬಾಳುವರಂತೆ

೫

ಸಗ್ಗಲೋಕದ ಬೀದಿ
ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಾವಂತೆ
ಬಿದ್ದ ಬಾಳೆಬ್ಬಿಸುವ
ಗಂಡುಗಳು ನಾವಂತೆ.

೭

ಚೆಲುವಿರಲಿ ಒಲವಿರಲಿ
 ದೂರಿರಲಿ ಕಾಮುಕರು
 ಎಳೆದೊಗಲ ತನಿವಣ್ಣ
 ಸೂರೆಗೆಯ್ಯುವರೇಕೊ!

೮

ಕದಪಿನಲಿ ಪ್ರೇಮವೋ ?
 ಪ್ರೇಮವೇ ನುಣ್ಣದಪೊ ?
 ಹದನಾವುದಕಟಕಟ !
 ಕಾಮಪಿತನುಸುರಯ್ಯ.

ನರಕ

೧

ನರಕದ ಭೀತಿಯದೇ ಕಣ್ಣು
ನರಕವು ಕಲ್ಪನೆ ಕಾಣಣ್ಣು
ಪಾವ ಕರ್ಮಗಳ
ಕೂಪದೊಳಿಳಿಯಲು
ಮಾನವರಂಜಲಿಕೆಂದಣ್ಣು
ನರಕದ ಹಿಂಸೆಯ ಕತೆಯಣ್ಣು .

೨

ನರಕವ ಕಂಡವರಾರಣ್ಣು
ನಾಕದಿ ಬಂದವರಾರಣ್ಣು
ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರನು
ದೇವ ದೂತರನು
ಕಾಣುವೆವೆನ್ನುವುದೇ ಕಣ್ಣು
ಕಂಡವರುಂಟೇ ಹೇಳಣ್ಣು .

೩

ಸತ್ತವನಾತ್ಮನದೇ ನಣ್ಣು
ಮತ್ತಿಳಿಗಿಳಿಯುವ ಉಸಿರಣ್ಣು
ಸತ್ತವರೆಲ್ಲರು
ಅತ್ತಲೆ ನಿಂತರೆ
ಭೂಮಿಗೆ ಬರುತಿಹರಾರಣ್ಣು
ನಾಕ-ನರಕಗಳು ತೆರವಣ್ಣು

೪

ಸಾವಿನ ಸಂಕಟವೇಳುತ್ತಿರೆ
ನರಕದ ಯಾತನೆ ಬೇಡಣ್ಣು

ವೇದನೆಯೆಂಬುದು
ಬಾಧಿಸಿತೆಂದರೆ
ಹತ್ತಿರ ನರಕವು ಬಂತಣ್ಣ
ಸತ್ತರು ಕೇಳದೆ ಬಹುದಣ್ಣ

೫

ಕಲ್ಪನೆ ನರಕವದೇಕಣ್ಣ
ಕಾಲಲಿ ಸುತ್ತಿಹುದೇಕಣ್ಣ
ಮುಂದಿನ ಹರಗಣ
ವಿಂದೇತಕೆ ತೆಗೆ
ಸಾವಿನ ಮಂದಿರ ಹೊಕ್ಕವರು
ಸತ್ತಿಹ ಕತೆಯನು ಹೇಳುವರೆ ?

೬

ತೃಪ್ತಿಯ ಕಾಣದ ಎದೆಯಲ್ಲಿ
ನರಕದ ವಾಸವು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲಿ
ಕರುಳನು ಕೊಯ್ಯುವ
ಮರುಳನ ಮಾಡುವ
ಕುಹಕರ ಹೃದಯದಲಿಹುದಣ್ಣ
ನರಕದ ಭೀಕರ ರೂಪಣ್ಣ.

೭

ನೀತಿಯ ಕಜ್ಜವನೆಸಗದರ
ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಬಾಯನು ಬಿಟ್ಟವರ
ಹೆಣ್ಣನು ದೂಡುವ
ಮಣ್ಣನು ಬೇಡುವ
ಮನದಲಿ ನರಕಕೆ ಎಡೆಯುಂಟು
ಹಣದಲಿ ನರಕವು ಮೊದಲುಂಟು.

೮

ನರಕಾ ! ನರಕಾ ! ನರಕಂತೆ !
 ನರಕದ ಬೀತಿಯದೆನಗಂತೆ
 ಸಾವಿನ ಮಾರ್ಗದಿ
 ದೇವನ ಕಾಣುವೆ
 ನೆಂಬುವಗುಂಟೇ ನರಕವಿದು ?
 ಪುರಾಣ ಕಟ್ಟಿದ ನರಕವದು ?

೯

ಸತ್ಯದ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲಣ್ಣ
 ತೇಲುತಲಿಹುದೀ ಜಗವಣ್ಣ
 ಬಿತ್ತರ ಜಗದಲಿ
 ಸತ್ಯವು ಸಾಯದು,
 ಸತ್ತರೆ ಜಗವೇ ನರಕಣ್ಣ
 ಸತ್ಯವೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಅರಿಯಣ್ಣ.

ತೊದಲ್ಬುದಿ.

- ೧ ಅಮ್ಮಾ ಎನ್ನುವ ಕೂಗನು ಕೇಳಲು
ತಮ್ಮಾ ಎನ್ನುತ ತಾಯಿಯ ಜೀವವು
ಕಂದನಿಗೊಲವಿನ ಮುತ್ತನು ತೂರುತ
ಬಂದಿತು ಬೇಗದಿ ಮಾತನು ಕೇಳಲು.
- ೨ 'ದೇಗುಲದೊಳಗೇ ದೇವನ ಕಾಣಲು
ವೋಗಲು ನಿತ್ಯವು ಹೇಳುವೆಯೇತಕೆ ?
ವಿಶ್ವದೊಳೆಲ್ಲೆಡೆ ತುಂಬಿಹನೆನ್ನುತ
ಹೇಳುವ ಮಾತೊಳು ಹುರುಳಿ ಇಲ್ಲವೆ ?
- ೩ ಮೋಡದ ಮರೆಯೊಳು ಕೊಳಲನ್ನೂ ದುತ
ನೃತ್ಯವನೆಸಗುವ ದೇವನದೊಂದು
ಕಾಡಿನ ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಕೆತ್ತಿ
ಗೂಡೊಳಗಿಟ್ಟರೆ ಅಗುವುದೇನು ?
- ೪ ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಚುಕ್ಕಿಯದೊಂದು
ದೇವನಿಗಾರತಿ ಬೆಳಗುತ ಸಾಗಿರೆ
ಮೋಡಗಳೆಲ್ಲವು ಮಳೆಯನು ಕರೆದು
ದೇವನ ರೂಪವ ತೊಳೆಯುತ್ತಲಿರಲು.
- ೫ ಕಪ್ಪುರದಾರತಿ ಬೆಳಗುವರಮ್ಮ !
ಕೇಶರನೀರಲಿ ತೊಳೆಯುವರಮ್ಮ !
ಕಲ್ಲಿನ ದೇವರ ನೆನೆಯುವರಮ್ಮ !
ಚಿನ್ನದ ಉಡುಗರೆ ತೊಡಿಸುವರಮ್ಮ !
- ೬ ಜಗವನು ಮಾಡಿದ ದೇವದೇವಗೆ
ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಯ ಹಂಬಲವೇಕೊ ?
ಭೂಮಿಯ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ನವನೀಯವ
ಚಿನ್ನಯ ರೂಪಕೆ ಬಡತನವೇಕೊ ?

ಹೊಸನಾತ.

೧

ಹೊಸನಾತ ! ಹೊಸನಾತ ! ಹೊಸನಾತವೆಂದು
ಹಸಿದ ಹೆಬ್ಬಲಿತಾಯಿ ಕಣ್ಣರಳ ಸಿಂದು
ತೆರೆದೊಡಲ ಕೊರೆತಕ್ಕೆ ಬರಿನೆಲವ ಕೆದರಿ
ದಣಿವಾಯ್ತು ನೋಡೆಂಬ ಬಿರುಗಣ್ಣ ತೋರಿ
ಬಯಲನೆಕ್ಕುವ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನು ಕಂಡು
ಹಸಿದ ಹೆಬ್ಬಲಿತಾಯಿ ಕಸಿವಿಸಿಯನುಂಡು
ಹೊಸನಾತವೆಲ್ಲಿಂದ
ಹೊಸಹೊಸತು ಬಂತೆಂದು
ಹಸಿದೊಡಲ ಹಿಂಗಿಸಲು ಹೊರಬಿದ್ದಳು ;
ನೆಲದಂಚ ಮೂಸುತ್ತು ನಡೆದಿದ್ದಳು.

೨

ಸುತ್ತಿದಳು ಬಯಲನ್ನೆ ಒಡಲಾಶೆ ಮೀರಿ
ಹತ್ತಿರುವ ಹೊಸನಾತಕೆಲ್ಲಿಹುದು ದಾರಿ
ದಶದಿಕ್ಕು ಸುತ್ತಿದರು ಬಿಸಿನೆತ್ತರೆಲ್ಲಿ ?
ಹೊಸನಾತ ಹತ್ತಿದರು ಹೊಸಬೇಟೆಯೆಲ್ಲಿ ?
ಹಸಿದಮಕ್ಕಳ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡೆಲ್ಲ ಹಿಂದು
ಹಸಿನೆ ರೂಪವ ತಾಳಿ ನಿಂತಂತೆ ಮುಂದು
ಅರಚುತ್ತ ಕಿರಿಚುತ್ತ
ತೆರೆದೊಡಲ ತೋರುತ್ತ
ಹೊಸನಾತ ಹೊಸಬೇಟೆ ಎನ್ನುತಿರಲು
ಹಸಿವನ್ನು ಹಸಿವೆಂದು ಕೂಗುತಿರಲು

೩

ಹಸಿದ ಹೆಬ್ಬಲಿತಾಯಿ ಕಂಗೆಟ್ಟಳೆಂದು
ಹಸಿದ ಮಕ್ಕಳಕೂಗು ಕಿವಿದೆರೆಗೆ ಬಂದು

“ಹೊಸಬೇಟೆಯಲ್ಲಿಹುದು” ಹೊಸನಾತವೊಂದು

ಹಸಿದೊಡಲ ಕೆರಳಿಸುತ ಹೊರಟಿಹುದದಂದು

ಹೊಸನಾತದಿಂದೇನು ಹಿಂಗುವುದೆ ಹಸಿವು?

ಕೂಳೆಲ್ಲಿ? ಕೂಳೆಲ್ಲಿ? ವಾಸನೆಯ ಹುಸಿಯು

ಕೂಳು ಕೊತ್ತಳದಲ್ಲಿ

ಕೊಳೆಬಿದ್ದ ಬಳಕೆಲ್ಲಿ

ಕಸಿವಿಳಿಯನೆಬ್ಬಿಸಲು ಹೊಸನಾತವು;

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂತಕಟ! ಹುಸಿಗಳಾಯು.”

೪

ಹುಸಿಗಂವ ಕುಡಿಕುಡಿದು ನೆಲದಂಚಮೂಸಿ

ಹಸಿವಾರಲಿಲ್ಲೆಂದು ಹಸಿದೊಡಲ ರೋಷಿ

ನೆಲಬಡಿದು ನಿಂತಿರುವ ಮಕ್ಕಳನು ನೋಡಿ

ಬಲಗಾಲನೆತ್ತಿದಳು ದೂಳನ್ನು ದೂಡಿ.

ಹೊಸನಾತಕಾಗಿಯೇ ನೆಲದಂಚನೇಕೆ

ಮೂಸುವಿರಿ ಮಕ್ಕಳರ! ಹೊಸನಾತ ಸಾಕೆ?

ಹೊಸಗಂಪಿನಿಂದೇನು?

ಹೊಸಬೇಟೆ ಬೇಕೆಂದು

ಹಸಿದ ಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ಸಿಡಿದೆದ್ದಳು;

ಹುಸಿಬದುಕು ಸಾಕೆಂದು ಹೊಸೆದಿದ್ದಳು.

೫

ತೆರವಾಯ ಮಕ್ಕಳನು ಹತ್ತಿರಕೆ ಕೂಗಿ

ತೆರೆದುಗುರ ತೋರಿದಳು ಹಸಿದೊಡಲ ತೂಗಿ

ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯನೇರಿ ಮೆರೆಯದಿರಿ ನೀವು

ಹೊಸನಾತ ಮದವೇರಲೊಡನದುವೆ ಸಾವು

ಹಸಿದುಸಿರ ಝಳಕೆಂದು ಹೊಸನಾತ ಕೊಚ್ಚಿ

ದೆಶೆಯಾಚೆ ಬೀಸುತಿಹ ಗಾಳಿಯನು ಮೆಚ್ಚಿ

ಬಯಲಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಗಿ

ಹವೆಯಲ್ಲಿ ಹವೆಯಾಗಿ

ಹೋದಂದೆ ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಹೊಸಬೇಟೆಯು

ಹೊಸನಾತ! ಹೊಸನಾತ! ಹೊಸನಾತವು.

ಗಾಂಧೀಜಿ.

೧

ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದವರ ಎದೆಯರಸ ಬಾರಯ್ಯ.
ಬರವ ಹಾರಯಿಸಿರುವ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ;
ಹಿರಿಯಾಳು ಭಾರತಿಯ ಹುರಿಯಾಳು ಬಾರಯ್ಯ.
ಬರವ ಹಾರಯಿಸಿರುವ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ.

೨

ಗುಂಡು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಮುಕುಟ ಮಂಡಿತರೆಷ್ಟು
ಮೊಂಡೆಯೂರಿದರಯ್ಯ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ;
ಗುಂಡು ನಿಲ್ಲುವುದುಂಟೆ? ಶೂನ್ಯ ಸಾಧಿವರುಂಟೆ?
ಕಂಡಿರುಳ ಕನಸೊಂದು ದಿಟಮಾದುದೆ?

೩

ಅರಿತದ್ದನರಿಯಲ್ವೆ ನೀವೋದುದೇಕಯ್ಯ
ಮರುಳತನ ಮುದುಕಂಗೆ ಮನೆಮಾಡಿತೆ?
ಅರಿರಾಯರೆಂದಾರೆ ನಾಡನೀಯುವುದುಂಟೆ?
ಹುರಿಗಾಳನರೆಯದೆಲೆ ಪುಡಿದೊರೆವುದೆ?

೪

ಹಂಬಲದ ಸಾಗರದಿ ಭರವಸೆಯ ನೌಕೆಯನು
ಬೆಂಬಲಿಗನಾಗಿ ನೀ ನೂಕಿದೆಲ್ಲ!;
ಹಂಬಲವು ಹಳಸಿತೇ? ತಾ ಬಂಡೆ ಕೂಟದಲಿ
ಇಂಬಿಲ್ಲ ಭಾರತಿಗೆ ಮೋಗಂದರೆ?

೫

ಕಡಲೊಡತಿ ಕೆಡುಗಾಲ ತೋಡಿದಳು ತಾನಾಗಿ
ತಡವಿದಳು ತವಸಿಯೇ ನಿನ್ನನಿಂದು;
ಬಿಡುಗಡೆಯ ನೀಡೆಂದು ನೀವೋದುದಲ್ಲಯ್ಯ
ಪಡೆವ ಹಕ್ಕಿಹುದೆಂದು ಸಾರಿದೆಯ್ಯ.

೬

ಸಾಗರವ ದಾಟಿದ್ದೈ ಶಾಂತತೆಯ ಸಾಧಿಸಲು
 ತ್ಯಾಗವೀರರ ವೀರ ! ಏನೆಂಬೆನು ;
 ಸಾಗರದ ಸನಿಯಿರಿಗೆ ಕೊಳಗುಳವೆ ರುಚಿಸಿತೇ ?
 ಭೋಗಾತ್ಮರವರಯ್ಯ ಹಮ್ಮಿನವರು.

೭

ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಹರು ನಾಡೊಡೆಯರಿವರೆಲ್ಲ
 ಕಡೆಗೆಲ್ಲಿ ಕಾಣ್ಬರೋ ಶಾಂತಿಯನ್ನು !
 ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿಹುದು ನವಖಂಡ ವೃದ್ಧಿಯಿದು
 ನಡೆಯಯ್ಯ ಭಾರತಿಯ ಮುದ್ದಿನಣಗ.

೮

ಹೀನದೀನರ ದೇವ ! ಸತ್ಯತೆಯ ಮೂರ್ತಿಯೇ
 ನೋಡದೋ ! ನೋಡಲ್ಲಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ.
 ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ನಡುವಗಲ ಮಾರ್ತಾಂಡಮಂದಿರದ
 ತಾಣವದು ಭಾರತಿಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ

೯

ಪ್ರೇಮತೋರೆ ಹರಿಯುತ್ತಿರೆ ಹೊನಲಾಗಿ ಭಾರತದಿ
 ಕಾಮಿಗಳು ಕೆಡಿಸಿದರು ವಾಹಿನಿಯನು ;
 ಪ್ರೇಮಮಯ ಜೀವನನೆ ಬಾರಯ್ಯ ಬಾ ಬೇಗ
 ಕಾಮಪಿತನರಿಯನೇ ನಿನ್ನಳವನು.

೧೦

ರಣಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ ! ರಣಕೊಂಬು ನುಡಿಯುತ್ತಿದೆ
 ರಣರಂಗ ತೀವಿಹುದು ಸೇನೆಯಿಂದ
 ರಣದೊಡೆಯ ಬಾರೈ ಅಜೇಯ ವೀರರ ವೀರ !
 ಕಣದಲ್ಲಿ ಜಯಮಾಲೆ ನಿನ್ನದಿನ್ನು.

ಪುಣ್ಯಸ್ಮರಣೆ.

(ದಿವಂಗತ ಕೌಜಲಗಿ ಹಣಮಂತರಾಯರನ್ನು ನೆನೆದು)

ಹೃದಯಗಂಗೆಯ ನೋರಿಯ ನೂಲಿನಲಿ ನೇದಂತೆ
ಜೀವನದ ಧವಲತೆಯ ಮೈವೆತ್ತು ಬಂದಂತೆ
ನಿಡುದೇಹಕಿಡಿದಾಗಿ ನಿಡಿದಾದ ನಿಲುವಂಗಿ;
ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯನಾಥನೆಗೆಯ್ದ
ಸಾತ್ತ್ವಿಕದ ಮುಖಮುದ್ರೆ. ಸರಳತೆಗೆ ಸರಳತೆಯ
ಪಾರ ಕಲಿಸುವ ರೀತಿ. ಬಾಳ ಹಂದರದಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟು-ಮಧುರ ಸಂಗೀತ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇಳಿಯಲಿ
ನಗಯ ಹೊಗೆ ತೇಲಿಸುತ್ತ ಬಗೆಯ ತಿದ್ದುವ ರೀತಿ.
ಜೀವನದ ಕಲಹಪಲಿ ಬಾಳು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡು
ನೋವು ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನಾಡು ಕುದಿಯುತ್ತರೆ
ಧೀರ ನುಯಕನಂತೆ ಗಂಭೀರ ವಾಣಿಜ್ಯಲಿ
ವರದ ಹಸ್ತವನಿತ್ತು ನಿನ್ನ, ಕನ್ನಡನಾಡು
ಮರೆಯಬಿಡೆಂದಿಗೂ; ಸತ್ತನೆಂಬರೆ ನಿನ್ನ ?
ಸತ್ತನೆಂಬುವ ಮಾತೆ ಸತ್ತು ನಿಲ್ಲುವುದಯ್ಯ
ಮಡಿದರೂ ಮಡಿಯದಿಹ ಅಮರ ಜೀವಿಯು ನೀನು.
ಮರಣವಮರರಿಗೆಲ್ಲಿ ?

ತಳಮುಳ.

೧

ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ
 ಕತ್ತಲೆ ಮೊತ್ತವೆ
 ಬಿತ್ತರವಾಗಿದೆ
 ಜಗದೊಳಗೆಲ್ಲಾ
 ಕೊಳ್ಳದೆವ್ವಗಳು
 ವಂಜನು ಹಿಡಿದು
 ಜಗದ ಕಣಜಕೆ
 ಬಿಂಕಿಯನಿಟ್ಟು
 ಎತ್ತಲೆತ್ತಲೂ
 ಕೊಳ್ಳೆಯ ಕೊಟ್ಟು
 ಧಗಧಗ ಉರಿಯುವ
 ಬಿಂಕಿಯ ಮುಂದೆ
 ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯವ
 ನೆಸಗುತಲಿಹವು.

೨

ಹೊತ್ತಿತು ! ಹೊತ್ತಿತು !
 ಹೊತ್ತಿತು ಬಿಂಕಿ
 ಜಗದ ಬಣವಿಗೆ
 ಹತ್ತಿತು ಬಿಂಕಿ
 ಅಗ್ನಿದೇವಿಗೆ
 ದಯವೆಲ್ಲಿಹುದು ?
 ಬಡವರ ಒಡಲಿನ
 ಸೂಡನು ಸುಟ್ಟು

ದೈವುಳ್ಳವರನು
 ದೈವಕೆ ಕೊಟ್ಟು
 ಇದ್ದು ದನೆಲ್ಲಾ
 ಬಾಯೊಳಗಿಟ್ಟು
 ತೇಗುತ್ತಲಿಹನು
 ಹಸಿವೆಯನೀಗಿ.

೩

ಎನಿದು ! ಎನಿದು ?
 ಎಲ್ಲಿಯ ಕತ್ತಲೆ
 ಜಗವನ್ನೆಲ್ಲಾ
 ಮುತ್ತಿಹುದಕಟ !
 ಹೊತ್ತಿನ ದೊರೆಯು
 ಮತ್ತೆ ಬಾರನೆ ?
 ಬೆಳಕೆಂಬುವುದು
 ಧಾತ್ರಿಗೆ ಕನಸೋ ?
 ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು ತಾ
 ತಿರುಗದ ಗುಂಡೋ ?
 ಕೆಂಡದ ಕುಣಿಯೊ
 ಜಗವೆಂಬುವುದು ?
 ನೊಂದಿಸುವವರು
 ಯಾರಿಲ್ಲ ? ಯಾರಿಲ್ಲ ?

೪

ನಂಜುಂಡನು ತಾ
 ನಂಜನು ತಿಂದು
 ಸ್ವತ್ತಿಯೆಂಬುದನು
 ಕಳಕೊಂಡಿಹನೋ ?

ಕರುಣೆಯು ಬಾರದೆ
 ಸರಸತಿಯಾಣ್ಣಗೆ ?
 ತಲೆಚಿಟ್ಟಾಯ್ತೇ
 ವೇದವನೋದಿ ?
 ಮಂಕು ಬಡೆಯಿತೊ
 ಸುರಗಣಕೆಲ್ಲ ?
 ಹುಚ್ಚಿದ್ದೋಡಿತೊ
 ಸಗ್ಗಿಗರಾಳ ?

೫

ಅಳಲುರಿಯೆದ್ದು
 ಒಡಲೊಳಗೆಲ್ಲಾ
 ದಹಿಸುತ್ತಿಹುದು
 ದೇಹವನೆಲ್ಲಾ
 ತಳಮಳವೆದ್ದು
 ಬಳಲುತ್ತಿಹೆನು
 ನೆತ್ತರನೆಲ್ಲಾ
 ಬತ್ತಿಹುದೇನೊ ?
 ಇತ್ತುದನೆಲ್ಲಾ
 ತೆತ್ತಿಹರೇನೊ ?
 ಕಿರಿಚುವ ದನಿಯ
 ಅರಚುವ ಸರವ
 ಕೇಳೇ ಕೇಳಿಯು
 ನಿಮ್ಮಯ ಕಲ್ಲಿದೆ
 ಕರುಣವ ಸೂಸದೊ ?

ಕೂಸಿನ ಮಾತು

೧

ನೇಸರನು ಬೇಸರಿದು ತಾಯ್ತಡಲನರಸುತಲಿ
ಕೆಂಧೂಳಿ ಚೆಲ್ಲುತಿರಲು;
ಸಾಸಿರದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಚಿಲಿಪಿಲಿಯ ಸುಖದಲ್ಲಿ
ಮಗುವನ್ನು ಕೆರಳುತಿರಲು;

೨

ಹೇಳಬಾರೆಲಿ ಹಕ್ಕಿ! ನಿನಗೆ ಜನುಮವನಿತ್ತ
ಮಾದೇವನೆಲ್ಲಿರುವನು?
ಕೇಳಬಯಸುವೆನವನ ನಿನ್ನ ಜನುಮದ ಸುಖವ
ನೇತಕೆನಗೀಯಲಿಲ್ಲ?

೩

ಹುರಿಯಾಡುವೆ ನೀನು ಹರುಷ ನಿರ್ಭರದಿಂದೆ
ನನಗೆಲ್ಲಿ? ಆ ಹರುಷವು.
ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ನಿನ್ನ ತಡೆಯಿಲ್ಲದಿಹ ಬಾಳ
ನೆನೆಯುತಲಿ ಬೇಯುತಿಹೆನು.

೪

ಪೊಕ್ಕುಳಿಯೆ ಬಾಯಿಲ್ಲಿ; ಗಣಿರಾಮ ನೀ ಬಾರೊ!
ಹೊನ್ನಕ್ಕಿ ಮರೆಯಬೇಡ.
ರೆಕ್ಕವಂತರೆ ಬನ್ನಿ! ನನಗೆ ಮುದವನು ತನ್ನಿ
ಬಿನ್ನಯಿಸೆ, ನಿಮಗೆ ಬಾಗಿ

೫

ನೋಡಲ್ಲಿ! ನನ್ನಮ್ಮ! ಹಸರು ಸೀರೆಯ ರಮಣಿ
ಹಾಡಿ ಕುಣಿಕುಣಿಯುತಿಹಳು.
ಬೇಡ ಮುಗಿಸೆನ್ನುವರು ಯಾರಿಹರು ಹೇಳಮ್ಮ
ಪಾಡುವಳು ಬೇಸರಿಲ್ಲ.

೬

ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದೆಯಮ್ಮ ನನಗೆ ಜನುಮವನಿತ್ತು
 ದೊರೆಯವರ ತಂದೆಯೆಂದು ;
 ನನ್ನ ಬಾಳೀರೀತಿ ಪಕ್ಷಿಗಳದಾರೀತಿ
 ಯೇಕಮ್ಮ ಬಗೆದನವನು ?

೭

ದೇವನೊಂ ಬುಸನೊಬ್ಬ ನೀತೆರದಿ ಮಾಡಿದರೆ
 ಚಿಂದವೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ?
 ಸಾವ ಬೇಡುವೆನಿಂದೆ ಆ ಬಾಳನೀಯುವೊಡೆ
 ಮುಂದೆ ಬಹ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ

ಬೆಂದೊಡಲ ಬಿಸಿಯುಸಿರು

೧

ಸುಡುಸುಡೆಲೆ ! ಸುಡುಜೀವ
 ಸುಡುಗಾಡ ಸೇರೇಳು
 ಹುಡುಕದಿರು ಸಂತಸವ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ,
 ತಡೆಯಿಹುದು ನಿನಗಿಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
 ಒಡೆಯನಿರೆ ಮರೆಯಾಗಿ
 ಹಡೆದವರು ಹೊರತಾಗಿ
 ಕಡೆಗಾಲವೆಂದೆನುತ ಕೇಳುತಿಹರು,
 ಬಿಡುಗಡೆಯ ನೆನೆಯೆಂದೆ ಹೇಳುತಿಹರು.

೨

ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ
 ವಿಧವೆಯಾಗಿಹೆನಂತೆ
 ಅದಕಾಗಿ ನಾನಿಂದು ಸಾಯಬೇಕು;
 ಬಿಡಿಗಾಗಿ ನಾನಿಂದು ಮರುಗಬೇಕು
 ಮದುವೆಯಾಗಿಹುದೆಂದು
 ವಿಧವೆಯಾಗಿಹೆನಲೇ !
 ಸದಮಲರೆ ನಾನರಿತೆ, ಯಾರತಪ್ಪು ?
 ಬಿಡಿಗಾಗಿ ದೂರುವದು ಯಾರಿಗೊಪ್ಪು ?

೩

ನನ್ನ ಸೇ ತಿಳಿಯದಿಹ
 ಕಂದಮ್ಮ ನಾನಂದು
 ನನ್ನ ಜನ್ಮದ ಜೋಡ ತಿಳಿವೆನೆಂತು ?
 ನನ್ನೊಡೆಯನಿವನೆಂದು ಕರೆವೆನೆಂತು ?
 ನನ್ನರಿವು ತಿಳಿದಾಗ
 ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ
 ತನ್ನ ಸೊಬಗನ್ನಿಡುವ ನಲ್ಲನೆಲ್ಲಿ ?
 ತನ್ನ ಬಾಳನು ಮುಗಿಸಿ ಮಸಣದಲ್ಲಿ.

೪

ಇಂದು ಆರೈರ ಬೆಳಕು
 ಹಿಂದುಧರ್ಮದ ತೇಜ
 ಬೆಂದೊಡನಿಲಿದಿರಲ್ಲಿ ಕಮರಿತಲ್ಲ!
 ಕಂದಮ್ಮನಳಲುರಿಯು ದಹಿಸಿತಲ್ಲ
 ತಂದೆತಾಯ್ ಇವರಂತೆ
 ಬಂಧುಗಳು ಇವರಂತೆ
 ಬಂಧನವನೆಳೆತನಕೆ ಕಟ್ಟುತಿಹರು;
 ಬಂಧನದಿ ಧರ್ಮವನೆ ಮೆಟ್ಟುತಿಹರು.

೫

ತಾರುಣ್ಯ! ನಿನೇತ
 ಕೇರಿ ಬರುತಿಹೆಯಕಟ!
 ಹೋರಾಡಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ದೂರ ಹೋಗು;
 ಎರಾಟ ತರವಲ್ಲ ನಾಗು ಹೋಗು
 ಮಾರ! ನಿನ್ನಯ ಶರವ
 ತೂರದಿರು ನನ್ನೆಡೆಗೆ
 ನಾರಿತನವೇನಾರೆ ಬಯಸಬಹುದು;
 ನಿನ್ನಿಂದ ನೋಂದೆದೆಯು ಅಲುಗಬಹುದು.

೬

ಮಸಣದಲಿ ಉರಿಯುತಿಹ
 ಹೊಸಬಾಳ ಕಿಡಿಗಳಿರ!
 ಹೊಸಹುಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣೊಡಲೊಳಿರಿಸಬೇಡಿ,
 ಕಸಕಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಬಾಳಬೇಡಿ,
 ಹನೆಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿಹುದು
 ಹುಸಿಯಾಗಿ ಜೀವನವು
 ಹೊಸನಡೆಯು ಹೊಸನುಡಿಯು ಬಾಳ್ವುದಿಲ್ಲ;
 ಬೊಂದೊಡಲ ಬಿಸಿಯುಸಿರ ಕೇಳ್ವರಿಲ್ಲ.

ಗೆಳೆಯಾ!

ಜಗದ ಬೇನೆಗಳೆಲ್ಲ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿ ಬಂದರೂ
 ಜಗ್ಗದಿಹ ಕುಗ್ಗದಿಹ ಮುಗ್ಗದಿಹ ಕಗ್ಗಲ್ಲ
 ಕಲಿಗಳೆಯ! ಯಾವ ಮಿಸಲ ಬೇನೆ ನಿನ್ನ ಸಿರ
 ಕಟ್ಟಿಸಿತೊ? ಯಾರ ದೃಷ್ಟಿಯ ದೋಷ ನಿನ್ನೊಡಲ
 ಭೇದಿಸಿತೊ? ಮುಗಿಲ ಮೇಲ್ದಿದಿಯಿಂದ ಸಿಡಿಲಿಳಿಗೆ
 ಬಂದಂತೆ ನಿನ್ನ ಸಾವಿನ ಸಿಡಿಲು ನಿನ್ನ ಜನ
 ದೆವೆಗಳಿಗೆ ಬರಸಿಡಿಲ ಹೊಯ್ದವಲೆ! ತುಂಬಿದೆ
 ಗಳ ಹಿಮವು ಕರಗಿ ಕಣ್ಣೀರಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿಹುದು.

ಎಲೆಲೆ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ! ನಿನ್ನ ನಗೆ ಮೊಗದ ಬಗೆ
 ಗಡಲೋಳಿಸಾಡಿ ನಿಂತವರು ನೀ ಸತ್ತವನು
 ಎಂದರೇಂ ನಂಬುವರೆ? ಸತ್ತರೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ
 ಎಲೆ ಗೆಳೆಯ! ಚಿತ್ತ ಭಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರ ಬಿ
 ತ್ತಿಹೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ನಗೆಮಲ್ಲಿಗೆಯು ಅರಳಿ ನಿಂ
 ತಿರುವಾಗ ದೇವ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾಯ್ತು. ಬಿಡುಗಣ್ಣು
 ಬಂಟರಿಗೆ ಆಶೆ ತಲೆದೋರಿದರೆ ಇಳೆಯ ನಂ
 ಟರಿಗದುನೆ ಪಾಶವಲೆ! ಅವರ ಶಾಂತಿಯಲಿಹುದು
 ಜಗದ ಶಾಂತಿ- ನಿನ್ನಾತ್ಮ ಶಾಂತಿ! ಓ! ಗೆಳೆಯ!
 ನಿನಗಿರಲಿ ಸವೆಯದಿಹ ಶಾಂತಿ. ಓಂ ಶಾಂತಿ
 ಓಂ ಶಾಂತಿ: ಶಾಂತಿ: ಶಾಂತಿ: ..

ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! sss s....

೧

ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು!

ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಝಗಂ ಝಳ್ಳು

ನೆಲದೆದೆಯನು ಬಿರಿಸುತ.

ಒಡಲು ವೊಳ್ಳು! ನೆಲವು ಜಳ್ಳು!

ಜಲವು ಸುಳ್ಳು! ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು!

ದುರಗಮ್ಮನ ನೆನೆಯತ.

೨

ತಾಯಿ ರಧವನೇರಿ ಬಹಳು ಎಚ್ಚರೆಚ್ಚರೆಚ್ಚರ!

ಬಾಯಿ ಸತ್ತ ಮಾತಿದೇನು ಕೂಗು ಬಕುತರೆಲ್ಲರ

ಬರಲಿ ತಾಳೆ ಹೊಡೆಯುವವನು

ಕೊಂಬು ಕಾಳಿ ಹಿಡಿಯುವವನು

ತರಲಿ ಹೂವ ತಾಯ ಮುಡಿಗೆ ಧೂಪ ದೀಪ ಬೆಳಗಲಿ:

ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ತಾಯಿ ಕಣ್ಣ ತೆರೆಯಲಿ.

೩

ಸಿಡಿಲ ಕಣ್ಣ ತೋರಬೇಡ ಸಿಡಿಲ ಮಾರಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ

ಒಡಲ ನೆತ್ತರಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಣ್ಣ ಧೂಳಿ ತೊರೆಯಬೇಡ

ಭಕ್ತರೊಡಲು ಬಿದ್ದರೇನು

ಶಕ್ತಿ ತಾಯಿ ಸಹಿಸಳೇನು?

ಸುಮ್ಮನೆತ್ತು ತಳಿಗೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಬದುಕಲಿ;

ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ತಾಯಿ ಶಾಂತಳಾಗಲಿ.

೪

ನಿನ್ನ ಗಂಟಲೊಣಗಿತೆಂದು ತಾಯಿಗಿರೆಯಬೇಕು ನೀರು

ಕಣ್ಣನೀರ ಕಳ್ಳನೀರ ಬೆವರ ನೀರಿನೊಡೆಯ ನೀನು

ಮೂರು ನೀರ ಕೂಡಿಸು
ಮಾರಿಗೊಂದು ಉಡಿಸು
ತಣಿವ ತಂಪನೀವ ನಿನ್ನ ನೀರಿಡೆನೆಯು ಸಲ್ಲಲಿ;
ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ಮಾರಿ ನುಸಣ ಗೆಲ್ಲಲಿ

೫

ನೀರಿನೆಡೆಯು ಸಂಧಿತೆಂದು ಹಿರಿದು ಹಲ್ಲ ಕಿರಿಯ ಬೇಡ
'ಹಾರ' ಕೆಂದು ಬಂದತಾಯಿಯೊಡಲಿಗೇನು ನಿನ್ನ ಬವಣೆ
ತಾಯಿಯೊಡಲಿನಾಳ ಹಿರಿದು
ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೂಳ ನೀಡು
ಹಸಿದ ಕರುಳು ಹಸಿಯ ತೊರೆದ ಕಳ್ಳ ಕಟಕು ಬಕುತ ನೀನು;
ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ತಾಯ ಹಸಿವೆಗೆಂಬೆನು.

೬

ಕೂಳಿನೆಡೆಯು! ಕೂಳಿನೆಡೆಯು! ಆಯ್ಯೋ! ಕೂಳೆ! ಸಾವೆ ಎಲ್ಲಿ
ಕೂಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಾವು ಹೇಡಿ! ತಾಯಿ ಹಸಿದು ಬಂದಳಿಲ್ಲಿ
ಮಕ್ಕಳೆಡೆಯ ನೀಡು, ತಾಯಿ
ಮುಕ್ತೆಬಿಡಲಿ ಜಗದ ಮಾಯಿ
ಎಳೆದು ಹಾಕು ಎಳೆಯ ಕಣ್ಣು, ತಾಯಿತಂದು ತೇಗಲಿ;
ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ಮಾರಿ ಅಡ್ಡ ಹಾಯಲಿ.

೭

ನೆಲವ ಮೆಟ್ಟಿ ತಾಳ ಕುಟ್ಟಿ ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳಿನೊಡಲು ಮೊಳ್ಳು!
ಕಿಲಿವ ಗೆಜ್ಜೆ ಉಲಿವ ಹೆಜ್ಜೆ ದುಂದುಮೆಯ್ಯ ತುಂಬುತಿರಲಿ
ಸತ್ತಮೇಲೆ ಸಾವು ನೋವೆ ?
ನೆತ್ತರೆಡೆಯನಿಕ್ಕು ಬಂಟ !
ನಮ್ಮ ತಾಯಿ! ಮಹಾ ಮಾರಿ ! ನೆಕ್ಕಲಿಹಳು ಸಿದ್ಧಳು;
ಹೊಡಿಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೆದ್ದಳು.

೮

ಗಾನಲೋಲಳಾಗಿ ತಾಯಿ ನಾದಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ

ತಾನ ಹಾಕುತ್ತಿರುವ ಕಾಲವೆಚ್ಚರೆಚ್ಚರೆಚ್ಚರ !

ರಥದ ಗಾಲಿ ನೂಕು ಮುಂದೆ

ಪಥವ ತೋರಿ ನಿಲ್ಲು ಹಿಂದೆ

ಡೊಳ್ಳ ಹೊದಿಕೆಗೇನು ನೋವೆ? ಬಡವ ಡೊಳ್ಳು ಗುಡುಗುತ್ತಿರಲಿ
ಹೊಡೆಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ತಾಯ ರಥವು ತಡೆಯದಿರಲಿ.

೯

ಜಗಂ ಝಳ್ಳು! ಝಗಂ ಝಳ್ಳು!

ಹೊಡೆಯೊ ಡೊಳ್ಳು! ಜಗಂ ಜೊಳ್ಳು!

ನೆಲದಿದೆಯನು ಬಿರಿಸುತ;

ಒಡಲು ಮೊಳ್ಳು! ನೆಲವು ಜಳ್ಳು!

ಜಲವು ಸುಳ್ಳು! ಹೊಡೆಯೊ ಡೊಳ್ಳು!

ದುರಗಮ್ಮನ ನೆನೆಯುತ.

ಬಡವನ ಬೇಡಿಕೆ.

೧

ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳ ಹೊನಲನು ಹರಿಸಿ
ದಣಿದೆನು ಮನವಾರಿ.
ಜೀವನ ಬವರದೊಳ್ಳೆಲ್ಲಿದೆ ಮುಕುತಿ ?
ಕೆಣಕಿತು ಬಗೆ ಕಾರಿ.

೨

ನೇಸರು ಮುಳುಗುವ ಮುನ್ನವೆ ಜವದಿ
ಹೊರೆಟೆನು ದೇಗುಲಕೆ
ಸಾಸಿರ ಹೆಂಡಿರ ಹಿಂಡಿನ ದೊರೆಯ
ಹರಿಯನು ಕಾಣಲಿಕೆ

೩

ಕದಡಿತ್ತು ಭಾವನೆ ದೇವನ ಕಂಡು
ಬಾಯನು ಬಿಚ್ಚಿದೆನು.
ಅದುರಿತು ಅಧರವು ಬಕುತಿಯು ಸೂಸೆ
ಕಾಯದ ನೆನವಳಿದು.

೪

ಕಾಣದ ಕಡಲಿನ ತೆರೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಬಿಕ್ಕುತೆ ಸಾಗಿರುವ
ಮಾನವರೆಂಬುವ ಹುಲುಜೀವಿಗಳ
ಒಡಲುರಿ ಬಟ್ಟಲವ.

೫

ಸನೆಯದ ಸಾವೋ ! ಸಾವಿನ ನೆನವೋ
ಎಳದ ಬಾಳುವೆಯೋ ?
ಕವಿದಿಹ ಕತ್ತಲೆ ಹರಿಯುವದೆಂದೋ
ಸಿವ ಸಿವ ನೀ ಹೇಳೋ !

೬

ಕಡೆಮೊದಲಳಿಸುವ ಸೊದೆಯನು ಸವಿದು
ತಗ್ಗದ ತೋಷದೊಳು
ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ ಬಡಲಿನ ಗೋಳು
ನುಗ್ಗದೆ ? ಹೃದಯದೊಳು.

೭

ಮರುಕವ ಮರತೆಯ ಹೇ ಮಾದೇವ!
ಮಿಥ್ಯವೆ ನಿನೊಲವು.
ಕರೆದರೆ ಬರುವೆನು ಎಂದಿಹೆ ದೇವ
ಸತ್ಯದ ಬೆನ್ನೊಲವು.

೮

ಮುಕ್ತಿಯ ತೋರೋ ಕಾಣದು ಬಟ್ಟೆ
ನಿನ್ನಯ ಬಕುತರಿಗೆ
ಶಕ್ತಿಯ ನೀಡೋ ಕಷ್ಟವನೆಸಗಲು
ಚಿನ್ನನೆ ದಯದೋರು.

ಚೆನ್ನಿ

೧

ನೆತ್ತರ ಹರಿಯುವ ಕಾಳಗವಮ್ಮಾ
 ನಲ್ಲ ಹೋಗಿಹನ |
 ಕೊತ್ತು ವೆನರಿಗಳನೊತ್ತು ವೆನೆನ್ನು ತ
 ಬಿಲ್ಲ ಧರಿಸಿದನ |
 ಜೀವದ ಹಕ್ಕಿ ಜೀಯುವದಮ್ಮಾ
 'ಮಲ್ಲ'ನ ಕಾಣದಲೆ |
 ಸಾವಿನ ಸಂಕಟವೇಳುವದಮ್ಮಾ
 ನಲ್ಲನ ನೋಡದಲೆ |
 ಎಂತಹ ಚಿಂದ ಮನಸಿಜಗಂದ
 ಸುಂದರ ನೋಡಮ್ಮಾ |
 ನಿಂತನೆಂದರೆ ಕಾಮನ ಬಿಂಬ—
 ಕಳುಹಿದೆ ತಾಯಮ್ಮಾ |
 ನೆತ್ತರ ಬಣ್ಣದ ನೇಸರನಿದ್ದನು
 ಬಾನಿನ ಬಯಲಿನೊಳು |
 ಎತ್ತಲು ಎತ್ತಲು ತಾರೆಗಳಿದ್ದವು
 ಮಿನಗುತ ಗಗನದೊಳು |
 ವಿಜಯಾದಶಮಿಯ ಕಹಳೆ ಕೂಗಿತು
 ಬೀರರನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತ |
 ವಿಜಯ ಧ್ವಜವದು ಮೆರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು
 ಪಡೆಯೊಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತ |

೨

ಬಾರೇ! ಚೆನ್ನೇ! ಬೆಡಗಿನ ನನ್ನೇ!
 ಬನ್ನಿಯ ಮುಡಿಯೋಣ |

ತಾರೇ! ಹೊನ್ನೆ! ಸುರಿಗೆಯ ಕಣ್ಣೇ!
 ಸೀಮೆಯ ದಾಟೋಣ!
 ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮನ್ನಣೆ ತುಳಿಯಲು
 ಯವನರು ಬಂದಿಹರ.
 ಕನ್ನಡ ಬಂಟರ ಕಬ್ಬಿಣದೆಡೆಗಳ
 ನವರೇ ಕೆಣಕಿಹರ.
 ನಲ್ಲೆ! ನಮ್ಮನು ನುಂಗಲು ಬಂದಿಹ
 ರಕ್ಕಸರಿವರನ್ನು.
 ಅಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಸದಿರುವೆನೆ
 ಮುಕ್ಕಿವೆ ಹುಡಿಯನ್ನು.
 ನೋಡಬಾರೆಲಿ ಕುರುಬರ ಕುವರಿ
 ಕನ್ನಡ ಪಡೆಯನ್ನು.
 ಕೇಳಲಾರೆಯ ಮೋಹರದಬ್ಬಳ
 ಮುತ್ತಿದೆ ಮುಗಿಲನ್ನು.

(ಓಟ)

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ತಾ ನೆಟ್ಟನೆ ಹೊರಟನು
 ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲಿ
 ತಟ್ಟನೆ ತಡೆದನು ಪ್ರೋಗದಿರೆಂದನು
 ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ರೇಮದಲಿ.
 ೩
 ಗಂಡನು ಶೌರ್ಯವ ತೋರುವನೆಂದು
 ಹಿಗ್ಗಲೆ ನಾನಿಂದು.
 ಕೆಂಡದ ಕುಣಿಯಲಿ ಬೀಳುವನೆಂದು
 ಕುಗ್ಗಲೆ ನಾನಿಂದು.
 “ಕುರುಬರ ಬಂಟಾ ಗೆಲ್ಲೋ” ಎಂದು.
 ಹರಸಲೆ ನಾನಿನ್ನು.
 ಹರಹರ! ಎನ್ನುತ ಮಡಿದಾನೆಂದು
 ತಡೆಯಲೆ ಸಾವನ್ನು.

ನಾಡಿಗೆ ನಾಡೇ ಸಿಡಿದೆದ್ದಿರಲು
 ಮಡದಿಗೆ ಸೋತಿಹನು |
 ಎನ್ನುವ ಮಾತಿಗೆ ಈಡುಮಾಡಲಾ
 ಪ್ರೇಮದ ಮೂರ್ತಿಯನು |
 ನಾಡಿನ ಕಜ್ಜವ ತಡೆಯುವದೆಂದರೆ
 ನರಕದಲಿಳಿದಂತೆ |
 ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ 'ಮಲ್ಲ'ನ ಕಳಹುವದೆಂದರೆ
 ಜೀವನೆ ಸಿಡಿದಂತೆ |
 ಬವರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಗಂಡನ ಕೊಲುವುದು
 ಗರತಿಗೆ ವಿಷದಂತೆ |
 ಪ್ರೇಮದಿ ಬಂಧಿಸಿ ಮನೆಯೊಳಗಿಟ್ಟರೆ
 ಹೇಡಿಯೆನುವರಂತೆ |
 ಗಂಡನ ಕೊಲ್ಲುವ ಗರತಿಯರುಂಟೆ ?
 ಕಾಳಗ ಬೇಡಮ್ಮ !
 ಹೇಡಿಗೆ ಹಾರವ ಹಾಕಿದುದುಂಟೆ ?
 ಕನ್ನಡ ಹೆಣ್ಣಮ್ಮ !

೪

ವೇಳೆ ಬಂದಿತಮ್ಮ | ಪರಿಕೆಪ
 ಸಮಯ ಬಂದಿತಮ್ಮ |
 ಕಾಳಿ ! ಕಾಯೆಯಮ್ಮ | ಗಂಡನ
 ಹರಣ ನಿನ್ನದಮ್ಮ |
 ಗಂಡನ ಕಳುಹಿಸಿ ಮುಂಡೆಯಾಗಲೆ |
 ಬಂಧಿಸಿ ನಾಡಿಗೆ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಲೆ |
 ಕನ್ನಡ ರಾಣಿಯರರಿಮು ನಿಲ್ಲಲೆ |
 ಮುನ್ನಣೆ ಕವಚವ ಬಿಸುಟೆ ಬದುಕಲೆ |
 ಏನು ಮಾಡಲಮ್ಮ | ಯಾವುದು
 ತಿಳಿಯದಾಯಿತಮ್ಮ |

ಎನಿತು ನುಡಿದೆನಮ್ಮ ! 'ಮಲ್ಲ'ನು
 ಕೇಳದಾದನಮ್ಮ |
 ನಲ್ಲನಳುಕಲಿಲ್ಲ | ಪ್ರೇಮಕೆ
 ಸೋತು ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ |
 ಗಲ್ಲ ಹಿಡಿದನಲ್ಲ | ಚುಂಬಿಸಿ
 ರಣಕೆ ನಡೆದನಲ್ಲ |
 “ಮಡದಿಯ ಪ್ರೇಮವು ಹೃದಯದಲಿ |
 ನಾಡಿನ ಪ್ರೇಮವು ಕಾರ್ಯದಲಿ |
 ಹೆಣ್ಣೆ ಬರುವೆನು ಚಿಂತಿಸದಿರು ನೀ |
 ವಾರವೆರಡರಲ್ಲಿ.
 ಚೆನ್ನೀ ! ಬರುವೆನು ಮಂಚಿನ ವೇಗದಿ
 ನಲುಮೆಯರಕೆಗಳಲಿ.

||

ಮೂರು ತಿಂಗಳಮ್ಮ | 'ಮಲ್ಲ'ನ
 ಸುಳಿವು ತಿಳಿಯದಮ್ಮ |
 ಎಲ್ಲಿಯರಸಲಮ್ಮ | ನಲ್ಲನ
 ಪ್ರೇಮವಚ್ಚರಮ್ಮ |
 ಹೂಟ್ಟಿ ಹಸಿಯದಮ್ಮ | ನಲ್ಲನ
 ಬಟ್ಟು ಬಾಳಿನಮ್ಮ |
 ಕನಸು ಕೆಟ್ಟದಮ್ಮ | ನಿನ್ನೆಯೆ
 ಕನಸು ಕಂಡೆನಮ್ಮ |
 ಮನಕೆ ಭೀತಿಯಮ್ಮ | ತಾಳೆನು
 ನೆನಹದಳಿದಮ್ಮ |
 ರಣದಂಗಣದಲಿ ವೀರಾವೇಶದಿ
 ಕಾದುತ ಕೊಚ್ಚುತ ರುಂಡಮುಂಡಗಳ
 ನೆತ್ತರ ಹೊಂಡದಿ ಚಂಡಾಡುತ್ತಲಿರೆ
 ಸೋತು ಸಿಡಿದನೇನೆ ? | ವೀರನ

ಮಾತು ಮುಗಿಯಿತೇನೆ? |
 ಧಾರಾತೀರ್ಥದ ರಕ್ತದ ಮಡುವೊಳು
 ನೆತ್ತರ ನೀರಿನ ಕಾಳ್ಪುರದಿ
 ಕೊತ್ತಿದ ಕತ್ತಿಗೆ ನೆತ್ತರ ಹತ್ತಿ
 ಒಂದೇ ಸವನೆ ಬಸಿ ಬಸಿಯುತ್ತಿರೆ
 ನೆತ್ತರ ! ನೆತ್ತರ ! ನೆತ್ತರವೆಂದು
 ಕೂಗುವ ನರಿಗಳು ಮರುಳುಗಳೆಲ್ಲಾ
 ನಲ್ಲನ ಮುತ್ತಿಹವೆ ? | ಅಮ್ಮಾ !
 ಮಲ್ಲನ ತಿಂದಿಹವೆ ? |

ಕೂಗಿಲೆ ಕೋಗಿಲೆಯಣಕಿಸುತ |
 ಗಂಡನ ಕೊಂದವಳಿವಳಿಸುತ |
 ಮಧುರ ಕಂಠದಾ ವರವುಟ್ಟ |
 ಕೋಕಿಲೆಯೆಂಬರೆ ಬಲುದುಷ್ಟ |
 ಹಾರಿ ಬಂದೆಯಲ್ಲೇ | ಗೋರವಿ
 ನಲ್ಲನಿರುವನೇನೆ |
 ನೆಗೆದು ಬರುವಿಯಲ್ಲ | ಹರಿಣಿ
 'ಮಲ್ಲ' ಬಂದನೇನೆ ? |
 ತರುವೆ ! ವೃಕ್ಷವೇ ! ಗಾಳಿಯೆ ! ಹೊಳೆಯೆ !
 ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಲ್ಲನ ಬಚ್ಚಿಹಿರಾ ? |
 ಪರಿಸರಿ ಬೇಡುವೆ ಕುಂಕುಮ ಕಾಯಿರಿ
 ಕಟ್ಟಿದ ತಾಳೆಯ ಕಾಯಿರೆಲಾ.

ಏನು ಮಾಡಲೆಮ್ಮ | ಗಂಡನ
 ತಾಣವರಿಯೆನಮ್ಮ |
 ಯಾರ ಕಳುಹಲೆಮ್ಮ | ನಲ್ಲನ
 ಯಾರು ತರುವರಮ್ಮ |
 ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತಮ್ಮ | ನಲ್ಲನ

ಮೆಚ್ಚು ಮಾಟವಮ್ಮ |
 ಕೆಚ್ಚು ಕಡಿಯಿತಮ್ಮ | ಹೃದಯದ
 ಕೆಚ್ಚು ಹರಡಿತಮ್ಮ |
 ಬದುಕು ಚಿಂದವೇನೆ | ಈ ಪರಿ
 ಬಾಳು ಬೆಳೆವುದೇನೆ
 ಒಂದು ಜೀವವಮ್ಮ | ನೆಚ್ಚಿಲೆ
 ಹೊಂದಿಕೊಂಡೆವಮ್ಮ |
 ಜಗದಿ ಬಾಳಬಹುದೆ | ನಲ್ಲನ
 ತೆಗೆದು ತಾಳಬಹುದೆ |
 ಹೋಗಿ ಬರುವೆನಮ್ಮ | ಮಲ್ಲನ
 ಕೂಡಿ ಕೊಳ್ಳೆನಮ್ಮ |

೬

ಕಾಳಗ ಕಣದಲಿಯಬ್ಬರವೇನಿದು
 ಸೈನ್ಯ ಹರಿವುದೇಕೆ ? |
 ತೋಳಕೆ ಬೆಚ್ಚಿದ ಹರಿಣಗಳಂದದಿ
 ಮೋಹರ ಓಡುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ರೂಪ ! ಕರದಲಿ ಕತ್ತಿ !

ತಿರುನೆ ತಿರುವುತ
 ಸರುನೆ ಸವರುತ
 ರುಂಡವ ನೈರಿನ
 ಚೆಂಡಿನ ತೆರದಲಿ
 ಹೆಣಗಳ ಹಿಂಡಿಗೆ
 ಹಿಂಡನೆಯುರುಳಿಸಿ
 ಕಡಿದೂ ! ಕಡಿದೂ
 ತೇಗೇ ! ತೇಗೇ !

ರ ಹೊಳೆಯಲಿ ಸಾಗಿದುದು
 ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯವನೆಸಗಿದುದು.

ಎಂಥ ರೂಪವಿದು ! ಏನು ಭಯಂಕರ
ಚಂಡಿಯೋ ? ಮೆಣ್ಣಾ
ಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯೋ !

ರುಂಡ ಮಾಲೆಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿಹವು
ಕೆಂಡದ ಕಂಗಳು ಕಿಡಿಸುತ್ತಿಹವು.

ನರಗಳ ಹಾರವು ಕೊರಳಲ್ಲಿ !
ಎಲುವಿನ ದಂಡವು ಕರದಲ್ಲಿ !

ಗುಡುಗಿನ ದನಿಯಲಿ ನುಡಿಯುವಳೇನಿದು
ಮುಗಿಲ ಮೀಟುವಂತೆ !
ಜಿಡಗಿನ ದನಿಯೋ ! ಗುಡುಗಿನ ದನಿಯೋ
ನಡುಗಿತು ಬಯಲಂತೆ !

ಕನ್ನಡ—ಕನ್ನಡ—ಕನ್ನಡ— ದೇವಿ !
ಕನ್ನಡ ಕಡುಗಲಿ ಮಲ್ಲಿನ ದೇವಿ !
ಗಂಟಲು ಒಣಗಿದೆ ನೆತ್ತರು ಬೇಕು |
ಮಲ್ಲಿನ ಕೆಡಹಿದ ಖೂಳನೆ ಬೇಕು |

ಕನ್ನಡ ಹೆಂಗಳ ಸವಿನೋಡಿ |
ನೆತ್ತರ ಕಾಲು ವೆ ಹರಿದಾಡಿ |”
ಏನದು ಸಪ್ಪಳ ಗಗನದಲಿ |
ಮಲ್ಲಿನ ದನಿಯದು ಬಾನಿನಲಿ |
“ ಚೆನ್ನಿಯೇ ನೀನೇ ರಾಣಿ ಕಣಾ |
ಮಲ್ಲಿನ ಹೆಂಡತಿ ನಿಜವು ಕಣಾ |
ಬೇಗದಿ ಬಾರೇ ಬಿನ್ನಾಣೆ |
ಪ್ರೇಮದ ಮೂರುತಿ ನನ್ನಾಣೆ |”

೭

ಕಾಣುವೆದೇನಿದು ? ಎಂತಹ ನೋಟ !
ಭೀಕರವಾಗಿಹ ರಣದೃಶ್ಯ !

ರುಂಡಮುಂಡಗಳ
 ನೆಲ್ಲ ಚೆಂಡುಗಳ
 ಕೊಯ್ದುಳು ಚೆನ್ನಿಯು ರೊಚ್ಚಿನಲಿ
 ಮಲ್ಲನ ಸೇಡಿನ ಹುಚ್ಚಿನಲಿ

ಅ

ಎಸಿದು ಸಪ್ಪಳ ! ಬಂಗುಲಿನಲಿ |
 ಸಿಡಿಲದೊ ಬಂದಿತ್ತು ಧರಣಿಯಲಿ |
 ತುಬಾಕಿ ಹಾರಿತು ಹುರಿದಾಡಿ
 ಚೆನ್ನಿಯು ಬಿದ್ದಳು ಉರಿಯಾಡಿ
 ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕೈವಾರಿ
 ರಣದಲಿ ಮಡಿದಳು ಮೈತೂರಿ
 ಮಡಿದಳೆನ್ನ ಬೇಕೋ ? | ಚೆನ್ನಿಯು
 ಉಳಿದಳೆನ್ನ ಬೇಕೋ ! |

ಗೋಳು

ಹೆಣ್ಣು ಬಾಳಿನ ಕಹಿಯು

ನಂಜೇರಿದವಳು.

ಪೆಣ್ಣೊಡಲ ಪರಿತಾಪ-

ದಿಂದ ಬೆಂದವಳು;

ಬಾಳುದಯ ಕಾಣುತ್ತಲೆ

ಬದುಕಳಿದು ಹೋಯ್ತು;

ಕಾಲನುರುದಾಡೆಯಲಿ

ಸೂಗ ಸಿಡಿದು ಬಿತ್ತು.

ಗೋಳುಗೋಳೆಲೆ ಗೋಳು

ಗೋಳೆನ್ನ ಬಾಳು;

ಹೋಳು ಹೋಳಾಯಿತೆಲೆ

ಸಿಡಿದೆನ್ನ ಬಾಳು.

ಅವ ಕವಿ ಬಣ್ಣಿಸನೊ

ಎನ್ನಕಲ ರ್ಭುಕವ;

ಯಾವಕಲೆ ಚಿತ್ತಿಪುದೊ

ಜಂದೊಡಲ ತನುವ.

ಯಾರ ಮಾನಸದಳು

ಕೂಸರುವದೊ ಇಂದು;

ಯಾರ ಕರುಳಿನ ರಸವು

ಹೊಮ್ಮುವದೊ ಮುಂದು.

ಯಾರೆನ್ನ ಗತಿಗೆಟ್ಟು

ದೇಹವನು ಕಂಡು

ಮರುಗುವರೊ ಅವರೆನ್ನ

ಸಹಜಾತರಂದು.

ಅವರೆದರು ತೋಡುವೆನು
 ನಾ ಬೆಂದ ಪರಿಯ
 ಎದೆಯೊಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವ
 ಭಾವನೆಯ ತೋರಿಸು
 ಹೆಣ್ಣು ಬಾಳಿನ ಸವಿಯು
 ನಲ್ಲನೊಡಗೂಡಿ
 ಆ ಸವಿಯು ನೊಡೆಯೆಲ್ಲ ?
 — ಆ ಗೋರಿಯಲ್ಲಿ
 ಯಾರ ಜೀವನಕೆನಿದು
 ನೊಡೆಯಾದೆನೊಮ್ಮೆ
 ಯಾರ ಬಾಳಿನ ಬೆಳೆಗೆ
 ಕಳೆಯಾದೆನೊಮ್ಮೆ
 ಯಾರ ವಂಶದ ಸಸಿಗೆ
 ಹಸಿಯಾದೆನೊಮ್ಮೆ
 ಯಾರ ಸಂತಸ ಸೆಲೆಯು
 ನೆಲೆಯಾದೆನೊಮ್ಮೆ
 ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ! ಅವರೆಲ್ಲ ?
 — ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ;
 ಭೂದೇವಿ ಮಡಲಲ್ಲಿ
 ಮಲಗಿರ್ಪರಲ್ಲಿ;
 ಅವರೊಡನೆ ನಾನೆಷ್ಟು
 ಸವಿಗನಸ ಹೆಣೆದೆ
 ಭವಿತವ್ಯವರಿಯದಲೆ
 ಸಂಭ್ರಮದಿ ಕೂಡಿದೆ.
 ಸಿಂಗರದ ಹೊಳಪೇನು
 ಬಿನ್ನಾಣವೇನು

ಭಂಗಬಾರದ ತೋಷ
 ಚೆಲ್ಲಾಟವೇನು
 ಯಾರೊಡನೆ ಇನ್ನು ಮೇ-
 ಲಾರೊಡನೆ ನಾನು
 ಆ ಸುಖವ ಪಡೆವೆನಲೆ!
 ಬಹು ಪಾಪಿ ನಾನು.
 ಯಾರ ತೋಷಿಸಲೆಂದು
 ವೀಣೆ ಬಾಜಿಸಲಿ ?
 ಗೀತಗಳ ನುಡಿದಾರ
 ಮನವ ರಮ್ಭಿಸಲಿ ?
 ಯಾರೆನ್ನ ಸಂತಯಿಸಿ
 ಮುಂದೆ ಕರೆವವರು ?
 ಯಾರೆನ್ನ ಮುಂಗುರಳ
 ತೀಡಿ ರಮಿಸುವರು ?
 ಆನಂದ ಬಡುತಿರುವ
 ಸಾನಂದ ಯುಗ್ಮಗಳ
 ಏನೆಂದು ಬಿಡಿಸುವೆಯೋ
 ಹೇ ದೇವ ! ದೇವ !
 ಆನಂದಮಯಸಂತೆ
 ನೀ ದೇವ ! ದೇವ !

ನವಭಾರತದರುಣೋದಯ

೧

ಹೊಸಗಾಲದ ಹೊಸಪುಕ್ಕಳ ಬಿಸಿನೆತ್ತರು ಸೂಸಿ |
 ಬಾನೆಲ್ಲಾ ಬೀಸಿ |
 ರಾಷ್ಟ್ರೋದಯ ವರುಣೋದಯ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿ |
 ದಾಸ್ಯತ್ವವ ನಿೀಗಿ |
 ನವಭಾರತದರುಣೋದಯವಾಗುತ್ತಲಿಹುದೇಳಿ |
 ಬಿಡುಗಡೆಯನು ಕೇಳಿ |

ಆ ತವಸಿಯ ಪುಣ್ಯದ ತಂತ್ರ |
 ನವಶಾಂತಿಯ ಬೀಜದ ಮಂತ್ರ |
 ಬಾನೇರಿತು ಭಾರತದೊಳು ಭರತಾತ್ಮನ ಕೀರ್ತಿ |
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂರ್ತಿ ||

೨

ಎಂದೆಂದಿಗು ಒಂದಾಗಿಹ ಭಾರತ ನಾಡೆಂದು |
 ಹೋಳಾಯಿತು ಎಂದು |
 ನೆರೆನೊಂದವರೊಂದಿಲ್ಲೆಯೆ ನಡೆನೋಡಲಿ ಮುಂದು |
 ಭಾರತವೇ ಒಂದು |
 ಬಿಡುಗಡೆಯೊಳು ಸಿಡಿದೆದ್ದೆಗಳನೊಡಗೂಡಿವ ಕಾಂತಿ |
 ಮೈಗೂಡಲು ಶಾಂತಿ |
 ಭಾರತ ನವಯುಗದಾದೇಶ |
 ಭಾರತ ಶಾಂತಿಯ ಸಂದೇಶ |
 ಜಗ ಕಾಣುತ್ತ ತಿಳಿಬಿಳಕೊಳು ಪಡೆಪಡೆವುದು ಶಾಂತಿ |
 ಭಾರತದೀ ಶಾಂತಿ ||

೩

ಇದು ತಪಸಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮನ ಜಗಮೋದನ ಮಂತ್ರ !
ಭಾರವದೀ ತಂತ್ರ !

ಇದು ಚಾಗದಿ ಬಲಿದಾನದಿ ಬಲಗೊಂಡಿಹ ಶಕ್ತಿ !
ದೊರೆಕ್ಕೂಂಡಿಹ ಮುಕ್ತಿ !

ನವಯುಗದೊಳು ನವಶಾಂತಿಯ ನವಕಾಂತಿಯ ಬೀಜ !
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತೇಜ !

ಶಾಂತಿ ಸಮರಕೆದು ಜಯಭೇರಿ !
ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗಿದು ಹೊಸದಾರಿ !
ಬುವಿಯಂಗಳ ಬಾಸಂಗಳ ನೆರೆತೀವಿತು ನೋಡು !
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಾಡು !

೪

ಜಯ ಭಾರತ ! ಜಯ ಭಾರತ ! ಜಯ ಭಾರತವೆಂದು !
ಜಯಗೀತವ ಹಾಡು !

ಜಯ ಗಾಂಧಿಗೆ ! ನೇತಾಜಿಗೆ ! ಭರತಾತ್ಮರಿಗೆಂದು !
ಜಯವಂದನೆ ಮಾಡು !

ಬಾಸಂಜೊಳು ನೆರೆಮಿಂಚಿದೆ ಜಯಬವುಟವೆಂದು !
ಶಿರಬಾಗುತ ನೋಡು !

ನವಭಾರತದರುಣೋದಯ !
ವಿಂದಾಗಿದೆ ಸೂರ್ಯೋದಯ !
ಜಯ ಭಾರತ ! ಜಯ ಭಾರತ ! ಜಯ ಭಾರತವೆಂದು !
ಭಾರತ ನಾಡೊಂದು ||

ಅರುಣೋದಯ.

ವುಣ್ಣುಪ್ಪೆ ಪಾಯಕಂ ಆಗಿನಿತು ಕಂಗೊಳವು
 ದರುಣೋದಯಂ ! ಚೆಲುವೆಯೇನೆಲದವಳು, ನೇಸ
 ರಾಗವನದುಬ್ಬಿನಿಂ, ಸಕ್ಕೆಗಳ ಗಡಣದಿಂ
 ದೊಡಗೂಡಿ, ಅರತಿಯ ಗೀತಗಳ ವೇಳ್ವಂತೆ
 ಮೆಲ್ಲಲಿಯ ಸರವೆನಿತು ಕಿವಿಗಿನದ ಬೀರುವದು !
 ವಿಶ್ವವನೆ ನಾಂದರ್ಯದೊಳಗದ್ದಿತೆಗೆದೊಲಿದೆ

ಇಂದೆನ್ನ ಮನವಕ್ಕಿ
 ಯಾವುದೋ ಭಾವದಿಂದೊಲವಿನಿಂ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದೆ.
 ಎದೆಯೊಲವು ತುಂಬಿಬರೆ ವ್ರೇಮವಾಹಿನಿಯೆಲ್ಲ
 ದ್ರಹದಲಿ ಹರಿಯುವದು; ಒಳದೋಟ ಬೆಳಗುವದು.

